

CATALUNYA FRANCISCANA

ANY XLX - NÚM. 245 - GENER-ABRIL DE 2014

**L'Esperit en la vida quotidiana
La lectura de la Bíblia
Jesús i el Parenostre
Passió i Pasqua segons St. Joan**

Foto coberta:
Salt de Poveda
Parc Natural de l'Alto Tajo

EDITA:
Caputxins de Catalunya i Balears
www.caputxins.cat

DIRECTOR:
Josep Manuel Vallejo

CONSELL DE REDACCIÓ:
Montse Andreu
Enric Emo
Jesús Romero
Gemma Cervera
Marta Palau

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Esteve Fornaguera
Avda. Diagonal, 450
08006 Barcelona
Teléfon 934 161 812

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Normal: 20 €
De suport: 30 € per amunt

Impressió:
CM GRAFIC
Tel. 935 644 114

Dipòsit legal: B. 8297-59

ÍNDEX

EDITORIAL

L'ESPERIT SANT

Josep Manuel Vallejo

1

ESPAI FRANCISCÀ

Testimonis

EL FRUIT DE L'ESPERIT EN LA VIDA QUOTIDIANA

Jacint Duran

2

EL ESPÍRITU SANTO EN MI VIDA

Begoña Fornes

7

EN LA DIFICULTAT BROLLA L'ESPERIT

Esteve Fornaguera

10

L'ESPERIT GUAREIX

Anna Casas

13

Articles

SOM PREGÀRIA

Josep Manuel Vallejo

16

FRANCESC, OIENT DE LA PARAULA

Frederic Raurell

18

FLAIXOS, NEONS I LLUMS VERITABLES

Jesús Romero

19

LA NETEDAT DE COR

Remei Garcia

21

ESPAI CENTRAL: RECERCA 58

L'OCTÒGON SAGRAT

Jesús Romero

ESPAI BÍBLIC - TEOLÒGIC

EL NUCLI DEL MISSATGE DE JESÚS:

EL PARENOSTRE

Josep Manuel Vallejo

23

ESPAI ARTÍSTIC

PASSIÓ I PASQUA SEGONS

SANT JOAN DE SOFIA GUBAIDULINA

Montse Matheu

32

LLIBRES

ELS ANIMALS A LA BÍBLIA

40

EL CONVENT DELS FRAMENORS CAPUTXINS

DE MANRESA 1582 - 2007

42

JO CREC (DVD)

42

EDITORIAL

L'ESPERIT SANT

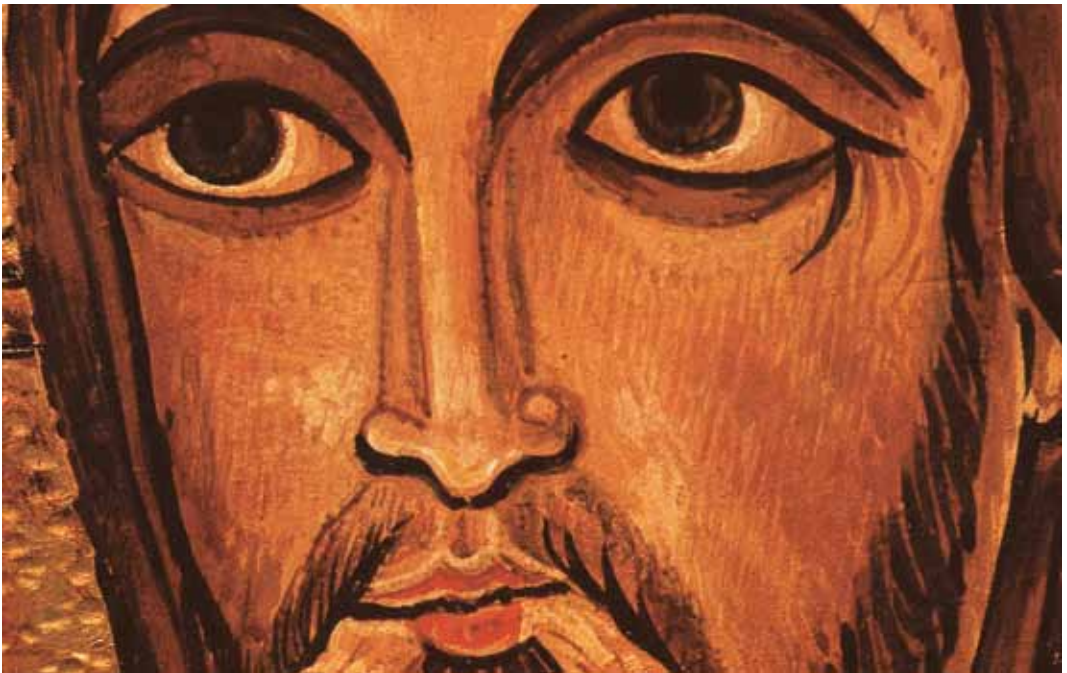
FRA JOSEP MANUEL

El cristià adult és aquell que viu mogut per l'Esperit Sant, que es mou a impulsos de l'Esperit. D'aquí que sigui de gran interès esbrinar, discernir, reconèixer els signes del seu pas per les nostres vides i tenir criteris clars de discerniment de la seva presència. Per això, la tasca principal de la vida del cristià és captar i afavorir els fruits de l'Esperit Sant en la vida quotidiana. Aquest fou el tema de la Trobada Fraternal que cada any organitzen les fraternitats caputxines de Catalunya a Pompeia. La primera part de la revista conté la ponència de fra Jacint Duran i els testimonis de Begoña Fornes, Esteve Fornaguera i Anna Casas. La part central (Recerca 58) conté un

article de fra Jesús Romero, biblista, que introdueix molt bé a tots els aspectes que ajuden a la bona comprensió de la Bíblia, a partir d'un llibre de José Pedro Tosaus, titulat *El octógono sagrado*.

Continuem amb la sèrie d'articles sobre Jesús de Natzaret, aquest cop apropant-nos al nucli del seu missatge a partir del Parenostre en tant que síntesi dels seus anhels i de la seva predicació.

La centralitat de Jesús en la vida cristiana, contemplat en la Paraula de Déu, llegida en l'Esperit Sant: tres elements fonamentals de l'experiència de Déu en sant Francesc, que configuren aquest número de la nostra revista.

EL FRUIT DE L'ESPERIT EN LA VIDA QUOTIDIANA

FRA JACINT DURAN

M'AGRADA

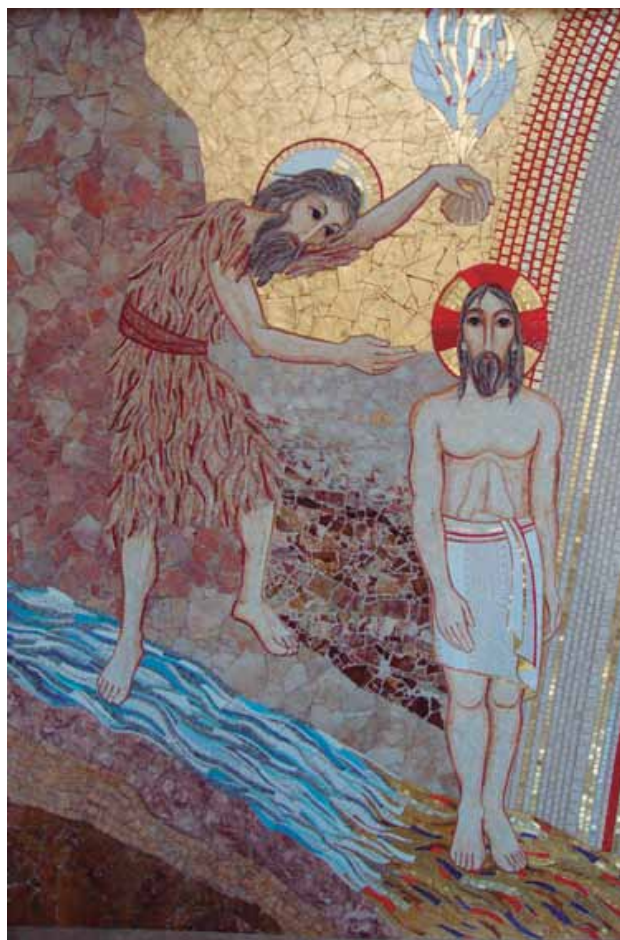
La primera cosa que vull confessar és que no tinc facebook. Malgrat que no en tinc, vull fer-ne referència. Tinc un blog i allà es dóna l'opció de poder fer algun comentari si alguna persona ho vol. Ja fa dos anys i només he rebut dos comentaris que no tenen res a veure amb el que jo havia escrit. En canvi, quan un té el facebook, hi ha un botó que posa "M'agrada", i això funciona. Haver d'escriure quina és la teva opinió costa més però fer clic al "M'agrada", funciona millor, i és més fàcil.

I em pregunto: ¿Per què hem elegit la paraula "M'agrada"? Un pot dir "això m'agrada" i, malgrat tot, ser fals. Em pot agradar molt que hi hagi pau al món però això no existeix. El "M'agrada" i la veritat no necessàriament es corresponen. Per altra banda, una cosa que em desagrada pot ser una cosa que funcioni bé. La paraula "M'agrada" és molt relativa i no expressa la totalitat de les coses que són bones i veritables. A vegades ens agraden coses que no funcionen bé o que són nocives o dolentes.

Tenim al convent un frare que és metge, fra Vicenç. Ell sempre diu: "Si una cosa et ve de gust, t'ha d'anar bé". Agradar i que et vingui de gust no és el mateix. Una cosa que t'agradi no vol dir que et vingui de gust en aquell moment. Per exemple, en aquests dies de Nadal a vegades hi havia torrons, polvorons o coses que m'agraden però que no em venien de gust, ja estava tip, i me les acabava menjant. Per tant, a

una persona li pot agradar una cosa, però pot ser que no li vingui de gust, i també pot ser que no li vagi bé. Crec que saber distingir i matisar les coses és important, i més a nivell del que ara estem parlant, de l'Esperit Sant.

Quan parlem de l'Esperit estem parlant del que sentim, del que ens agrada, del

que ens mou, però hem d'anar en compte. Certament que Sant Ignasi de Loiola té una frase molt coneguda que diu: "El que omple i satisfà l'ànima no és saber molt sinó sentir i assaborir les coses internament". El sentir i assaborir és el que satisfà l'ànima, el que porta l'ànima endavant, el que fa créixer l'espiritualitat. Dostoievski diu: "La bellesa és el que salvarà el món". S'ha de sentir, assaborir i discernir.

Però, també és cert que a vegades allò que em desagrada em pot portar la vida, no n'hi ha prou amb el que m'agrada. Per tant, quan sant Ignasi diu "el que omple i satisfà l'ànima no és saber molt sinó sentir i assaborir les coses internament", no es pot treure del context. Ell parlarà de tot el seu procés espiritual, en el qual hi entren molts altres sentiments espirituals interns. Saber discernir l'Esperit significa endinsar-se en tot un món de sentits i sentiments que normalment no hi estem posats. I amb el "M'agrada", encara que és una cosa important, no n'hi ha prou.

En aquest sentit Pascal té una frase coneguda que diu: "Hi ha raons del cor que la raó no entén", i és veritat. Hi ha raons profundes de l'ànima, del cor, que la raó no entén, però, també podem dir que hi ha raons de la ment que el cor no entén. Per tant, cal anar en compte, perquè hi ha raons que la raó entén i que el cor no entén. Això no ho diu Pascal. ¿Què vull dir amb això? Que quan ens endinsem a nivell de la fe cristiana, Déu té dues mans, i les dues han d'actuar. Una és el que jo sento i assaoreixo interiorment, l'Esperit, però també hi ha la seva Paraula que també té les seves raons. Hi ha l'Esperit i hi ha la Paraula. Hi ha l'Esperit i Jesucrist. No simplement el que surt de dintre pot ser interpretat com l'Esperit Sant. La gran novetat del cristianisme és que l'Esperit Sant és discernit, acollit i comprès a partir del seguiment de Jesucrist.

L'ESPERIT SANT EN ELS EVANGELIS

a) L'Esperit, poder que allibera

Als evangelis sinòptics, malgrat que l'Esperit Sant hi tingui un lloc central i vital, quan ens apropem a Jesús veiem que poquíssimes vegades Ell parla de l'Esperit Sant. Al començament de l'Evangeli de Sant Marc, que és l'Evangeli que primer es redactà, es diu: "Començament de l'evangeli de Jesús, el Crist, el Fill de Déu". I més endavant concreta quin és aquest "evangeli", paraula que es reservava com a proclamació d'una victòria militar. La paraula "Evangeli" era la proclama d'una victòria. ¿I quina és aquesta victòria, aquest anunci joios? Marc ho aclareix més endavant, a través de les paraules de Joan el Baptista. Joan diu així: "Jo us he batejat amb aigua, però Ell us batejarà amb l'Esperit Sant". Sant Mateu i sant Lluc afegeixen "amb Esperit Sant i amb foc". Per tant, ¿quina és la bona notícia? Jesús, que ens batejarà en l'Esperit Sant. Poc després Jesús anunciarà: "El Regne de Déu és enmig vostre" com una ressonància d'aquesta promesa.

Jesús, en els sinòptics, parla poques vegades de l'Esperit Sant. Però en una d'elles, la més important, es mostra molt dur. És el capítol tercer de Sant Marc, quan a Jesús li diuen que la seva mare i els seus parents el venen a buscar perquè creuen que està boig. Li diuen a Jesús: "Aquí fora hi ha la teva mare i els teus germans". I Jesús, diu: "¿Qui és la meva mare, qui són els meus germans?", i mirant al seu entorn diu: "Aquells que fan la voluntat de Déu són el meu germà, la meva germana i la meva mare". I entremig hi ha la crítica més forta que adrecen a Jesús, quan els fariseus, els lletrats i els savis diuen: "Aquest home treu els dimonis pel poder de Beelzebul". I aquí hi ha l'afirmació de Jesús sobre l'Esperit Sant, segurament la més dura que fa en tots els evangelis. Diu: "Us asseguro que tot serà perdonat als homes, els pecats i

treu el mal del món: amb la força de l'Esperit Sant. Per això dirà: Heu blasfemat no contra mi, sinó contra la força amb la qual jo actuo, que és l'Esperit Sant que l'heu confós amb Beelzebul. Aquest és el punt que vol subratllar.

b) Som una casa

Segona cosa que vol dir el text: Jesús no està sol, està rodejat de la seva nova família. Serà possible discernir l'Esperit Sant a través de la nova família que Jesús constitueix, aquells que estan al seu entorn, que l'escolten i compleixen la voluntat de Déu. Aquest és el lloc on l'Esperit Sant serà escoltat i acollit, no individualment, sinó a través de la seva nova família, la nova família de Jesús, la comunitat de Jesús. Aquesta és la família que l'Esperit Sant ha convocat a través de Jesús.

totes les injúries que hagin proferit; però el qui injuria l'Esperit Sant no tindrà mai perdó: és reu de pecat etern". Són unes paraules molt dures. Jesús parla molt poques vegades de l'Esperit Sant, però per a Ell és molt important, és central. I fixeu-vos en una cosa del text. L'estan criticant a ell, estan dient "aquest treu els dimonis pel poder de Beelzebul" i Jesús no s'ofèn. Ell s'enfada no perquè l'estan injuriant a Ell, sinó que estan injuriant l'Esperit Sant. Els contraris diuen que treu el dimoni pel poder del dimoni i per això la injúria no va contra Jesús sinó contra el poder pel qual treu els dimonis: l'Esperit Sant. Això provoca la reacció dura de Jesús. I d'aquí es desprèn que Jesús és el portador de l'Esperit Sant pel poder del qual treu els dimonis. Jesús és aquell del qual l'Esperit Sant ha pres possessió. Més encara, és a través del qual l'Esperit Sant actua. Jesús és conducte de l'Esperit Sant. Per tant, Jesús està mostrant amb quina força

Hi ha una altra cosa en el text que voldria subratllar. Em fa l'efecte que Jesús té al cap una visió de la persona humana ben concreta. L'home és com una casa. Tu, jo, nosaltres som una casa. L'Evangeli ho descriu en un altre passatge que sant Francesc va citar: "Quan l'esperit immund ha sortit de l'home, vaga pels ermots buscant repòs i, no trobant-ne, diu: «Me'n tornaré a casa meua, d'on he sortit». Hi va i la troba escombrada i endreçada. Llavors se'n va i pren amb ell set altres esperits pitjors que ell, hi entren i s'hi queden; i l'estat darrer d'aquell home esdevé pitjor que el primer". La persona humana, cada persona és com una casa, nosaltres som una casa. I no n'hi ha prou amb buidar-la de mals i asserenar-la, sinó que el que és més important és preguntar-se qui l'habita. ¿Amb qui parlo jo? El nostre interior és un continu parlar. ¿Amb quins esperits estic parlant? En definitiva, estem fets per a relacionar-nos, per

a parlar amb Jesucrist. Si hi ha algú altre, el que estem fent és un guirigall en el nostre interior, i el nostre interior està habitat per esperits immunds, com diu l'evangeli. Per tant, la imatge que té Jesús de la persona humana és la d'una casa, una casa habitada, o per la manera de pensar dels homes o per l'Esperit.

c) L'esperit d'aquest món

La manera de pensar dels homes és una concreció del Maligne (per fer servir un llenguatge de l'evangeli). M'explico. Quan Jesús pregunta: “¿Qui diuen els homes que sóc jo?”, finalment pregunta: “I vosaltres, ¿qui dieu que sóc?”. Sant Pere respon: “Vós sou el Messies” i Jesús ho corrobora dient-li que això li ha revelat el seu Pare celestial. Però quan Jesús continua dient-li que el Fill de l'home serà entregat i crucificat, llavors sant Pere respon que això no li pot passar a Ell. ¿Com reacciona Jesús? Li diu: “Fuig d'aquí, Satanàs, perquè no penses com Déu sinó que penses com els homes”. Per tant, pensar com els homes, pensar en el “políticament correcte” que ha anat canviant a través dels segles, això és pensar com els homes, com Satanàs. “Fuig d'aquí, Satanàs!” És la manera de no pensar com Déu. És el que diu Chesterton una i altra vegada: “La fe fa possible a l'home de no ser una simple còpia del seu temps”.

d) Cor i Esperit

I, finalment, hi ha un altre punt de l'evangeli que volia subratllar. L'evangeli de sant Marc és el més auster de tots, i amb tot, és el que parla més dels sentiments de Jesús. I un pensaria que si parla dels sentiments de Jesús, parlaria sovint del cor de Jesús. Doncs no. Quan l'evangeli de sant Marc parla del cor, normalment està parlant del cor dels enemics de Jesús. Parla d'un cor que és cec, que és ofuscat, que està lluny de Déu, que no reconeix Jesucrist. Quan

l'evangeli de Marc parla de “cor”, està parlant del cor dolent de les persones. En canvi, quan parla de la interioritat de Jesús, no fa servir la paraula “cardia”, cor, sinó “pneuma”, esperit. Per tant, quan Jesús coneix, segons l'evangeli de Marc, coneix en el seu esperit; quan Jesús es commou, es commou el seu pneuma, el seu esperit. És com si l'evangeli de sant Marc ens digués que la interioritat de Jesús és l'esperit, o millor, l'Esperit Sant. Més encara, el principi de l'evangeli de sant Marc diu: “Jo batejo amb aigua, vosaltres sereu batejats amb l'Esperit Sant”. Per tant, igual que Jesús és habitat per l'Esperit Sant, la gran promesa per a nosaltres és ser habitats per l'Esperit Sant. Amb paraules de Jesús, aquell que està habitat per un que és fort, només el podrà treure fora un altre de més fort, que és l'Esperit Sant. És l'acompliment del text d'Ezequiel: “Tauré de vosaltres aquest cor de pedra –dieu el Senyor– i us en donaré un de carn. Posaré el meu esperit en les vostres entranyes i us faré caminar en els meus manaments i observar la meva llei”. Per tant, el que diu l'evangeli de Marc és que Jesús és el portador en el qual l'Esperit Sant ha davallat i ha pres possessió, i també n'és el transmissor. I aquesta transmissió de l'Esperit Sant, segons el context, només pot ser possible per la convivència amb la família de Jesús i tenint com a punt de discerniment a Jesús mateix que és el que ens precedeix i ens encamina.

L'ESPERIT SANT I SANT FRANCESC

I, per acabar, he agafat textos de Sant Francesc per mostrar com va actuar l'Esperit en ell en l'inici, en la seva conversió. Els he dividit en tres moments:

Primer moment: l'amargor

Una cosa que impressiona quan un llegeix els textos antics sobre sant Francesc és veure que ell, al principi, no va buscar Déu. La seva conversió no va ser fruit d'una

sobte, es va quedar clavat. No es podia moure. Més tard va dir a un amic que ni que l'haguessin tallat a trossos no podia moure's de la profunda dolçor que experimentava en aquell moment.

Tercer moment: immediatament

Només sabem el que fem, diu sant Francesc. Amb els dos primers moments que hem descrit no n'hi ha prou. Sant Francesc, quan descriu en el seu Testament, al final de la seva vida, com va començar la seva vocació, parla d'un tercer moment. Diu en el seu Testament: "Quan jo estava en pecats em repugnava molt veure leprosos. El Senyor m'hi conduí, vaig fer misericòrdia amb ells i allò que m'era amarg se'm convertí en dolçor de l'ànima i del cos".

Fixeu-vos, en els dos primers punts sant Francesc és passiu, és Déu qui actua, és Déu qui el cerca, és Déu qui el sedueix. ¿Però, com comença realment el seu camí? Quan ell és capaç, a partir de l'acció de Déu, d'actuar, de concretar en l'ara i aquí allò que ha sentit. Els

evangelis diuen sovint la paraula "immediatament"; el que succeí en sant Francesc fou una concreció d'això. "Em repugnava veure leprosos, però el Senyor m'hi conduí i jo vaig fer misericòrdia". En aquell moment comença el seguiment i, per tant, comença el camí de conversió i l'Esperit pot habitar en Francesc. Allò que era amarg se li converteix en dolçor.

Francesc dirà que "hem de fer un estatge i un sojorn per a Déu" i que "sobre totes les coses hem de desitjar tenir l'Esperit del Senyor i la seva santa operació". Som un sojorn, una casa on ha d'habitar-hi l'Esperit i deixar que operi en nosaltres, i no ho farà sense nosaltres.

recerca espiritual, sinó que Déu –Celano cita aquí a Osees– va posar-se enmig del seu camí, el va sembrar d'espines i li va fer un mur, no de dolcesa sinó que, tal com ens transmeten les fonts antigues, "li va injectar angoixa a l'ànima i malestar en el cos". És a dir, al principi l'Esperit no actua amb mans de seda, sinó que a vegades l'angoixa i la desesperació són el fibló de l'ànima que li recorda que està feta per a Déu. Sant Francesc comença així.

Segon moment: la dolcesa

Després ell mateix explicarà, i les fonts antigues ho guardaran, com un dia que havia sortit de festa amb els amics, de

EL ESPÍRITU SANTO EN MI VIDA

GNA BEGOÑA FORNES

Quién de nosotros leyendo un libro, una revista, un artículo, no ha descubierto alguna vez una frase escondida entre líneas que te hace detenerte, pensar, sonreír...? Frase que subrayas con agradecimiento, que

aprendes de memoria, que compartes con tus amistades, que citas en tus escritos, pero sobre todo, que te construye, enriquece y hace mejor persona. Son frases que se quedan a vivir para siempre dentro de uno mismo y acompañan el resto de nuestro existir.

Pues bien, un día tuve yo la suerte de encontrarme con esta: “**Todo buen escritor nos plagia**”. ¡Qué bien dicho! Sí, todo buen escritor nos plagia, es decir que leyéndolo podemos “reconocernos” en sus palabras. Dicen que el mejor libro no es aquel que nosotros leemos sino el que nos lee a nosotros.

Y esto es lo que experimento cada vez que tomo la Biblia entre mis manos: me basta leer sus primeras líneas para poder reconocerme en ellas. Es más, estas primeras líneas son también para mí un **GÉNESIS** que me hace tomar conciencia de la acción del Espíritu Santo en mi vida.

“La tierra era caos, confusión y oscuridad. Y un viento de Dios aleteaba por encima del abismo” (Gn 1,1).

Todos conocemos por experiencia lo que es un CAOS. ¿Quién no se ha visto

alguna vez metido hasta el cuello en un atasco de tráfico *caótico*? ¿Quién, en medio de una conversación en la que todos hablan a la vez, no ha exclamado: “¡esto es un caos, aquí no hay quien se entienda!” ¿Quién no se ha vuelto loco intentado encontrar en el caos de una maraña de hojas una pequeña anotación de papel? Todas estas experiencias nos son familiares pero también, sin duda, hemos podido experimentar otro tipo de caos, *el interior*, el que ocurre no ya fuera sino dentro de nosotros mismos, caos que, como bien define la Biblia, no es otra cosa que confusión y oscuridad.

Pues bien, recuerdo que uno de esos días en que yo me encontraba precisamente así, llena de confusión y oscuridad, fui a visitar a Cristina Kaufmann a su ermita de Serrabassa. Nada más verme, casi sin todavía haber empezado a contarle, ella me intuyó y me dijo: “¿Quieres que vayamos primero de todo a rezar?” Yo asentí. De modo que las dos nos dirigimos al oratorio, y ella, con esa naturalidad tan limpia que le caracterizaba, comenzó a rezar en voz alta: “Espíritu Santo, Tú que aleteabas sobre el caos inicial de la tierra, ven y aletea ahora sobre el caos de Begoña”. Tras estas palabras hubo un prolongado y fecundo silencio... Fue entonces cuando lo comprendí: allí donde hay caos siempre hay “aleteo” del Espíritu.

¿Y qué hace el Espíritu en medio de este caos interior?

El Espíritu me ordena.

El Espíritu establece **orden** en la caótica realidad de nuestros sentimientos, cuando no nos entendemos ni a nosotros mismos, cuando nos sentimos ser “legión”, una

muchedumbre confusa e inquieta, una extraña anarquía de tendencias contradictorias.

El Espíritu **pone luz**. Ordena y recoloca mis pensamientos al separarlos y darles nombre. Y al llamarlos por su propio nombre se desvanecen como un fantasma ante la luz.

El Espíritu **jerarquiza**. Me lleva a lo esencial, a la justa medida de las cosas: *“No puede ser que no sea noticia que muere de frío un anciano en situación de calle y que sólo sea la caída de dos puntos en la bolsa”*, nos dice el Papa Francisco en su reciente Exhortación Evangelii Gaudium. No puede ser que vea la paja en el ojo del vecino y no la viga que tengo en el mío. No puede ser que esté ocupada “deshojando” margaritas (me quiere, no me quiere...) mientras haya una lágrima que enjugar o una soledad que acompañar.

El Espíritu me unifica.

Dice Julien Green que el mayor misterio del hombre es que está habitado por dos yos que se encuentran y luchan entre sí. Pues eso es precisamente lo mismo que pienso y descubro en mí misma.

Vivimos siempre en lucha de **“dos bandos”**. (“Separó Dios la luz de la tiniebla”)

Ante toda situación o acontecimiento siempre se nos abren dos posturas, dos caminos... la luz y la tiniebla, el bien y el mal..., a no ser que todavía no hayamos pasado del primer día del Génesis, sigamos en el caos y, en vez de dos, seamos legión.

El Espíritu unifica *querer y desear*. Porque no siempre lo que queremos desde la razón es llevado a la práctica por nuestro corazón. Y es que el espíritu está pronto, pero la carne es débil... *“Porque no hago el bien que quiero, sino el mal que no quiero. Y si hago lo que no quiero, ya no lo hago yo, sino el pecado que mora en mí”* (Rm 7,19).

El Espíritu me sitúa en la realidad, me “encarna” en el aquí y ahora.

La realidad es más importante que la idea. Cuentan que al profesor Hegel un alumno le interrumpió en su clase: *“Profesor, esto que usted explica no tiene nada que ver con la realidad”*, a lo que él contestó: *“Pues lo siento por la realidad”*. Nada más ajeno al Espíritu que la abstracción o la huida. Dios mismo se nos revela en el libro del Éxodo como aquel que “ha visto la aflicción de su pueblo, ha escuchado su clamor, conoce sus sufrimientos y baja a liberarle” (Cf. Ex 3,7-10).

La realidad tiene **rostros concretos**. El

Espíritu es éxtasis, pero no en el sentido de elevamiento, sino al contrario, de abajamiento y salida de sí.

“Ve a mis hermanos”... le dirá el Señor a María Magdalena tras verle Resucitado y querer “retenerle para sí”.

“El Señor está donde están los hermanos” le dirá Francisco a Rufino ante la tentación de retirarse a la soledad con Dios para evitar los conflictos fraternos¹.

La realidad **queda transformada**.... Esta realidad a veces conflictiva y amarga no es “negada” sino que al más leve roce del Espíritu sobre ella se vuelve “dulce al paladar”. Hace unos meses tuve que enfrentarme a la pérdida de mi hermana en una edad todavía joven. Pérdida que hizo aflorar en mí sentimientos de impotencia, oscuridad e incluso “rabia” en un primer momento, pero que pude ver transformados en dulzura del alma al descubrir cómo el Espíritu transforma la ausencia en presencia y la muerte en vida.

El Espíritu gime “Abba”, Padre. Reproduce en nosotros la imagen de Jesús.

A Miguel Ángel, el gran artista del Renacimiento le preguntaron una vez cómo creaba esculturas como la Piedad o el David. Explicó que simplemente ya las entreveía dentro de aquel bloque de mármol en bruto. Entonces con el cincel eliminaba el sobrante para dejar ver lo que siempre había estado allí. Así actúa el Espíritu en nosotros.

Una vez le oí decir a Gaspar Mora que el verdadero cristiano es aquel que, colocado a los pies de la cruz, mira a Jesús y le dice: “Es verdad, tienes razón”. Y es que al contemplarle así, dando vida, dando la vida, nos sentimos “atraídos” hacia un modo de vivir y amar que nos reconduce a nues-

tra verdad más honda, que nos devuelve nuestra imagen y semejanza original, que nos retorna del exilio mostrándonos el camino de regreso. Salimos de nuestros infiernos. Recobramos el gozo y la paz. Nos sentimos de nuevo HIJOS. Estamos y nos sabemos “¡EN CASA!”.

El Espíritu ordena, unifica, encarna y transforma, gime en nosotros Abba, Padre... pero el fruto del Espíritu aún es más... Si le preguntáis a la **liturgia** cómo reconocer al Espíritu, ella os contestará: habita, ora, consueta, cura, refresca, ablanda, suaviza, calienta, fortalece... embellece....

“Si el món ja és tan formós, Senyor, si es mira amb la pau vostra a dintre de l'ull nostre, què més ens podeu dar en una altra vida?”²

La vida eterna comienza ya aquí, dejándonos guiar por el Espíritu.

1. Cf. ÉLOI LECLERC, *Sabiduría de un pobre*, Capítulo VIII, *Si supiéramos adorar...*, Marova S.L. 1992.

2. JOAN MARAGALL, *Cant espiritual*.

EN LA DIFICULTAT BROLLA L'ESPERIT

ESTEVE FORNAGUERA

Quan et demanen que expliquis el teu testimoni, et passen pel cap moltes coses i el que fas primer és recordar el procés que has anat fent, el que t'ha anat arribant i no esperaves, com has canviat, com

has anat per altres camins... Llavors, recordant això, vaig pensar que al llarg de la vida havia rebut molts dons a través dels altres, i de tot aquest núvol de persones que m'han anat orientant i encaminant, en recordo dues de concretes, les quals van tenir una gran influència, especialment perquè eren persones que reflectien el seu interior, el seu esperit. Per tant, començaré aportant el testimoni del que vaig viure amb elles.

Jo era molt jove, i en aquell moment estava bastant despistat, i passant per unes circumstàncies familiars complexes, molt complicades, però hi havia una persona propera, que no s'estalviava dificultats, sempre envoltada de situacions difícils, i que em cridava l'atenció, perquè, a més a més, ajudava molt els altres i tenia al seu càrrec una malalta des de feia més de deu anys, a la qual estava entregada totalment. Un dia va acostar-se i em va dir: "Veig que estàs preocupat, que estàs angoixat, però tingues confiança perquè en els llocs on hi ha més dificultats i més conflictes és on trobem l'Esperit". Si això hagués vingut d'algú que no coneixia, potser m'hagués quedat igual, però venia d'una persona que precisament era molt

activa i estava molt compromesa. Per tant, aquell missatge em va quedar dintre i em va fer adonar que realment se'ns ajuda d'alguna manera, i que malgrat que les coses que ens envolten puguin semblar força fosques, sempre hi ha una llum, una esperança.

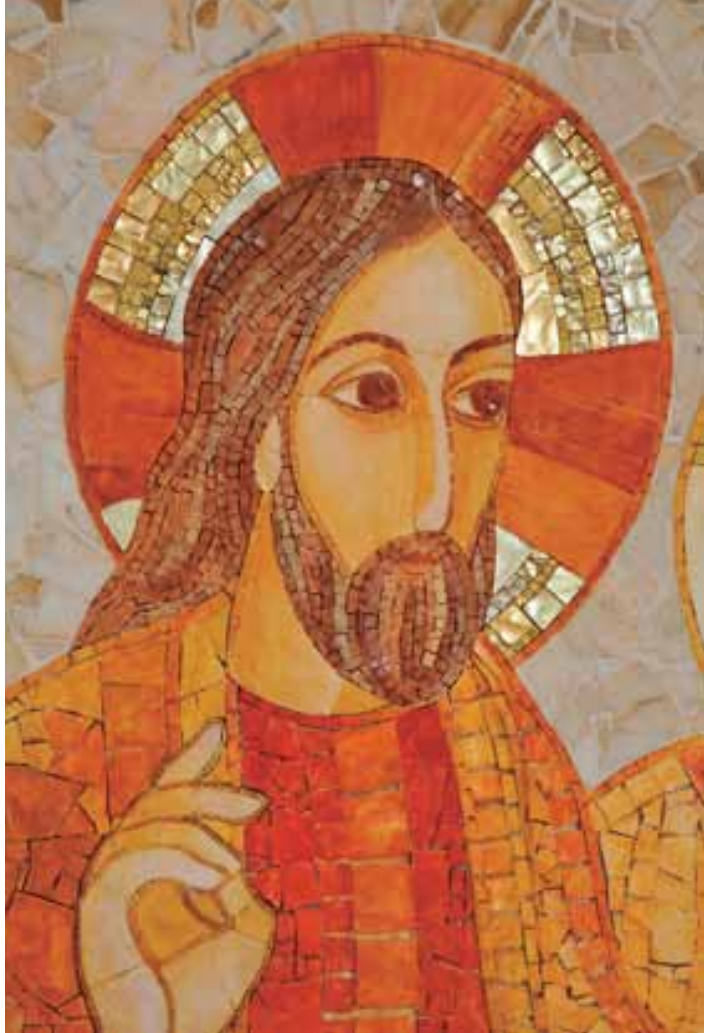
El segon testimoni que marcà la meua vida és de l'època del servei militar. Recordo encara aquella sensació de camp de concentració, tan bon punt vam arribar al campament, després d'un llarg viatge, sense haver menjat gaire i envoltats d'una sèrie d'oficials que es repartien el personal, cap aquí cap allà, dreta i esquerra, i després et feien anar cap a la companyia, en aquell barracó en què anaven passant les hores sense dir-te gran cosa fins a l'hora

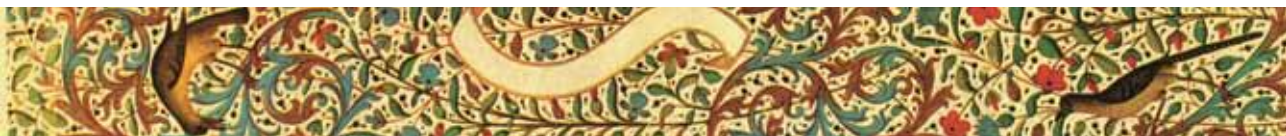
de sopar. Aquell vespre, de retorn al barracó, al passadís, estirats a terra i angoixats per la situació, jo ja feia estona que m'havia anat fixant en un dels nois que havia arribat amb nosaltres, però que potser semblava una miqueta més gran i amb un aspecte bastant més tranquil. Era diferent i amb una aparença molt més serena.

Llavors, ens vam adonar que els que havien arribat els dies anteriors, van anar a dormir, però nosaltres no disposàvem de llits. Va venir un oficial i ens va dir que podíem baixar als soterranis, que hi havien llits i armaris que s'havien de pujar i muntar. Recordo que vam baixar-hi i vam començar-ho a pujar tot amb l'ajuda d'aquest noi, però quan ja estàvem a punt de muntar els armaris i els llits, l'oficial ens diu: "No hi ha llits per a tots, un de vosaltres haurà de dormir a terra". No acabava de dir això, que ell va dir de seguida: "Jo, jo dormiré a terra" i, és clar, sorpresa, no? La sorpresa fou que, realment, va dormir a terra tres o quatre dies, a l'entrada de la companyia, al passadís, la qual cosa suposava anar a dormir l'últim i llevar-se d'hora, per a poder deixar pas als altres. Realment, em seguia cridant l'atenció aquesta actitud, aquesta manera de moure's. Després, passats els dies, en les llargues marxes que se solien fer, em vaig fixar que sempre arribava l'últim i vaig pensar: "Com que és més gran que nosaltres, va més cansat, i amb el pes del material, doncs, arriba l'últim". El que resultava encara més estrany és que l'oficial no li deia mai res i això cridava l'atenció, perquè els oficials t'escribaven per no res.

Tanmateix, un dia que vam fer una

marxa sota el sol, molt cansada, jo vaig ser un del últims, dels tres o quatre últims que anàvem, entre els quals també hi era ell. De cop, em vaig adonar que el tenia al costat i em deia: "¿Vols que t'ajudi a portar la motxilla una estona?" i vaig dir-me: "No va tan cansat com semblava..." Llavors vaig entendre que el que estava fent era acompanyar, que ens estava acompanyant realment. En arribar al campament, amb la prudència que el caracteritzava, es posà darrere nostre i així vam entrar i passar davant de l'oficial, el qual no va dir res, ens va mirar, el va mirar... Certa-

ment, era una persona que tenia alguna cosa més. Un dia, m'hi vaig acostar i vaig intentar entrar en conversa i li vaig dir: "Tu tens una força, no? Perquè de la manera que veig que et mous..." i, sorprenentment em va dir: "¿Creus?" i, és clar, no m'ho esperava, em va agafar una mica a contrapeu, però vaig dir: "Sí, sí", i em va respondre: "Doncs, tingues confiança". Això em va recordar aquella persona propera que m'havia dit el mateix ja feia uns quants anys. A partir d'aquell moment vam tenir diverses converses, cosa que em confirmà que es movia per alguna cosa més, i que d'ell sortia una força que el feia donar-se als altres, tot i la duresa de la situació i del lloc. De fet, no li importava cap dificultat.

Això em va servir de molt perquè, a partir d'aquell moment, em vaig anar fixant en les meves actuacions, sobretot quan em movia alguna cosa més que el meu jo. Quan realment et dones als altres sense pensar-hi gaire o gens, i observes com actues davant d'aquestes situacions, t'adones que et surt la força d'un altre lloc, que l'acció de l'Esperit és una acció que, pensada o no pensada, sempre va en benefici de l'altre. Això, em va fer sorgir una pre-

gunta a partir d'actuacions com aquestes: "Quan diem que els altres són germans, germans nostres, realment, ¿en què són germans?" És a dir, creiem en Déu, Déu Pare, per tant som fills i germans, però veritablement som germans perquè en realitat portem l'Esperit, i és en l'Esperit on som germans. Per tant, mirant les persones des d'aquesta posició, m'adono que no són anònimes, sinó només desconegudes. I, d'aquesta manera, estic pendent en el dia a dia de tot això, de com responc davant de situacions concretes i de com responen els altres. Puc respondre a una persona determinada, sense pensar-m'ho, amb una acció, per tant com una cosa que surt del fons, però també el que jo rebo dels altres surt d'aquest fons, d'aquest do que ve cap a mi, i que rebem ambdós. La "confiança" et fa moure amb confiança, i sobretot en aquells moments o situacions més difícils, l'Esperit hi és present.

Per acabar, voldria donar les gràcies per poder expressar-me i compartir amb vosaltres aquestes experiències, així com agrair molt especialment el pas per la meva vida de les persones que he anomenat, i el de totes les que vaig trobant. Gràcies!

L'ESPERIT GUAREIX

ANNA CASAS

Quan em van demanar de fer aquest testimoni sobre el Fruit de l'Esperit, la meva ànima es va sotragar, i el meu cor va anar a mil per hora. D'entrada, vaig pensar que és molt difícil parlar d'aquests temes, i més en públic. Per a mi és molt difícil poder verbalitzar quin

és l'efecte de l'Esperit en la meua vida, és a dir, poder percebre la seva acció en el meu dia a dia i, alhora, explicar-ho de manera que s'entengui.

Fa unes setmanes, mentre estava preparant la xerrada, la meua filla, que és adolescent i té una visió una mica crítica de la religió, va venir i em va preguntar què estava fent. (Haig de confessar que em va costar donar-li una resposta). Vaig pensar: ¿Com li parlo a una adolescent d'aquest tema? Moltes vegades parlo de Jesús amb ella, i de Déu, però amb la tercera persona de la Santíssima Trinitat, l'Esperit Sant, haig de confessar que no ho he fet mai i si, a més, li dic que no es pot personificar, la cosa es complica bastant. Li vaig intentar explicar que Jesús quan va morir en la creu ens va regalar l'Esperit Sant. Però, ¿qui és? –va dir ella. Parlem d'un intangible, és quelcom totalment imperceptible –li vaig respondre jo. Finalment, em va quedar una cosa clara, jo tenia un gran embolic.

Vaig pensar que calia endreçar les idees i el primer que vaig fer va ser agafar el Nou Testament, que per a mi és l'eina més propera i més útil, i vaig llegir la Carta de Sant

Pau als Romans, que parla de l'Esperit Sant. M'agrada llegir el que diu, sobretot quan parla que l'Esperit ve a ajudar la nostra feblesa, que nosaltres no sabem pregar com cal però el mateix Esperit intercedeix per nosaltres amb gemecs que no es poden expressar (Rm 8,26).

A partir d'aquesta lectura vaig poder asserenar els meus ànims perquè vaig identificar un punt de partida molt clar. També vaig llegir la Carta als Gàlates quan parla de quins són els fruits de l'Esperit (Ga 5,22). Amb aquestes lectures vaig poder començar a teixir la meua humil explicació.

¿Quins són els fruits de l'Esperit per veure si jo els estic vivint? Aquesta pregunta ha estat el punt de partida en base a la qual jo he pogut reflexionar sobre la meua percepció diària de l'Esperit Sant. Per tant, mitjançant la determinació dels fruits de l'Esperit, puc percebre la seva presència en la meua vida, és a dir, per mitjà de l'amor, el goig, la pau, la paciència, la benvolença, la bondat, la fidelitat, la dolcesa i el domini d'un mateix.

Estem immersos en una societat que fa prevaldre la frivolitat, que exigeix la immediatesa de les coses desitjades o volgudes, una societat que té una manca important de referents, que qüestiona l'autoritat dels grans i dels savis, on rebem dia a dia la superficialitat dels missatges dels mitjans de comunicació. Vivim en un món on "*l'única certesa, és la certesa de la incertesa*" com afirma el sociòleg Zygmunt Bauman.

En tot aquest context i en el context més proper del meu dia a dia, la quietud que em proporciona el moment de la pregària i la meua conversa amb Déu mitjançant l'Esperit Sant, per a mi és essencial. Per tant,

el meu fil conductor o punt de partida, és la pregària.

Explicar això és difícil perquè l'experiència de la percepció tant subtil de l'Esperit Sant és intransferible. És en aquest moment de pregària quan intento connectar amb Jesús i és quan tinc el primer efecte d'aquest sentiment de pau i tranquil·litat al qual m'hi he referit anteriorment. A mi m'ha anat bé pensar que puc arribar a percebre l'experiència de l'Esperit Sant a través de la pregària, que és quan sóc conscient que puc anar rebent la seva experiència.

Per a mi ha estat fàcil deixar-me portar per l'Esperit Sant, sobretot en els moments de dolor més profund de la meua vida. D'aquests moments puc destacar-ne dos d'especialment importants; d'una banda, la malaltia de la meua germana, i de l'altra el meu divorci que, a més de suposar una grandíssima decepció pel fet de no poder construir el projecte que jo tenia pensat, construir una família, vaig haver de suportar la cruel enyorança de la meua filla petita en el temps compartit amb el seu pare.

Ha estat en aquests moments quan per a mi ha estat més fàcil percebre que tinc l'Esperit Sant dintre meu. En moments de duresa vital és quan el cor s'estova. A vegades, m'he sentit culpable de pensar que només em sento imbuïda per l'Esperit Sant quan estic malament o tinc el cor ferit, però en el fons sé que no m'he de sentir culpable perquè sóc humana, petita i feble als ulls de Déu.

En aquests moments d'intens dolor, la confiança pel fet que Déu m'estima incondicionalment tal com sóc m'ha permès entendre que hi ha l'Esperit Sant i que jo el puc tenir. No sé si està sempre en mi, però en alguns moments el puc notar.

Moltes vegades em sento dèbil i vulnerable, tinc debilitats, em deixo portar per les emocions negatives, la ira, el disgust, el recel, m'apassionen les coses terrenals,

però tot i que tinc molts defectes i m'enfado, crec que en moments de pregària o moments determinats de la meua vida m'he adonat que hi ha situacions en què jo sola no hagués pogut fer res.

Tot i que l'experiència és íntima i personal, he pogut sentir les mocions de l'Esperit Sant quan he aconseguit dominar les meves reaccions d'ira i rancúnia, quan he aconseguit pacificar situacions tenses o fer que flueixi la bona entesa enmig de conflictes entre amics o parents, quan he pogut desfer-me del pes d'algun greuge, o quan puc afirmar que mai no he sentit odi per ningú.

Crec que l'Esperit Sant ens ajuda a ser fidels a les nostres conviccions, per tant, hem d'actuar d'acord amb aquestes conviccions i principis, i crec que Ell ens dóna pistes de com fer-ho.

Tinc una filla adolescent que posa a prova la meua paciència i que em fa constatar que no en tinc gaire, perquè la tinc

quan ella no em molesta i, aleshores, evidentment, això no té gràcia. La gràcia està en què quan ella m'està portant la contrària o m'agita, jo pugui controlar-me. Aquest esforç de paciència que a vegades he aconseguit, és la pau interior que necessito per recolzar la meva filla, la meva família, o la germana malalta.

Quan la meva germana, que no és creient, va estar malalta amb un càncer, vam assistir-la i vam estar amb ella tot el que va caldre. Quan l'anava a veure i em deia que es trobava molt malament, jo li deia que li faria algun massatge, que l'acariciaria per poder-li minvar el dolor. Mentre li feia aquesta cura física, jo estava pregant per ella, i ella no ho sabia. Em va costar molt resar en veu alta perquè no sabia com s'ho prendria, però vaig voler fer-ho. La meva germana no deia res, però quan acabava em confessava que es trobava molt millor, i jo li deia que això no ho havia fet jo sola. No sé si a ella la vaig convèncer, però jo estava convençuda que no estava sola acompanyant la meva germana. Crec que hi havia l'Esperit Sant.

La meva família em diu que se senten recolzats per mi, que se senten acompanyats, i això sé que no ho faig jo sola. Ho

faig amb l'ajuda d'Ell. Tot i amb això, sóc conscient que tinc encara una part del cor endurida i que he d'anar fent tot un procés, sobretot amb el perdó, un dels reptes més difícils que tenim tots els cristians.

Per altra banda, tinc l'Esperit Sant que em punxa de tant en tant, m'interpel·la, i quan sento que no vull veure la veritat, que estic jutjant els altres, que no em permeto el perdó, o que no perdono, penso que hi ha alguna cosa que em punxa i em diu "ep! que això no va bé!" Crec que l'Esperit Sant em vivifica però també m'agita i m'interpel·la.

No sé si he pogut transmetre aquesta experiència. És molt difícil i incomprendible. Hi ha actuacions meves que són incomprendibles pels altres i que no segueixen cap lògica, però que són pensades i reflexionades amb l'ajuda de Jesucrist que m'il·lumina i em transmet l'Esperit Sant. Hi ha actuacions que no s'entenen sense l'experiència de la salvació, de l'Esperit Sant que influeix, ordena i il·lumina. A vegades les actuacions que tenim amb l'Esperit Sant no són lògiques, no responen al raciocini, al criteri del que seria "políticament correcte".

M'agradaria acabar la meva exposició amb una cita de l'Evangeli segons Joan, tot recordant quan Jesús s'apareix als deixebles i els dóna l'Esperit Sant: *"Llavors va alenar damunt d'ells i els digué: Rebeu l'Esperit Sant. A qui perdonareu els pecats li quedaran perdonats; a qui els retindreu li quedaran retinguts"* (Jo 20,22-24).

SOM PREGÀRIA

FRA JOSEP MANUEL VALLEJO

Hi ha un fragment de la Segona de Celano 95 que diu de Francesc d'Assís: *Transformat tot ell en oració viva, no era ja només un home orant, sinó l'oració mateixa*. Francesc no era sols un home de pregària, sinó un home fet pregària. I és que, de fet, no fem pregària sinó que som pregària. La pregària és una qüestió de l'ésser. L'home, segons la Bíblia, és relació amb Déu, l'home és en la mesura que està unit a Déu; quan se'n separa, es torna inautèntic, es marceix i emmalalteix.

I, paradoxalment, la pregària no depèn de nosaltres sinó que és l'Esperit qui prega en nosaltres (Rm 8,26). Nosaltres ens podem predisposar, esperar, però la pregària no depèn de nosaltres sinó que depèn d'aquella sorpresa que fa l'Esperit Sant dins nostre. De manera que la pregària

és un moviment de Déu, de l'Esperit Sant, dins nostre. Vivim a glopades de pregària que ens sorprenen. Jean Lafrance ho diu, al principi del seu llibre *La pregària del cor: ¿No us heu sorprès a vosaltres mateixos alguna vegada en flagrant delicte d'oració?* La pregària ens sorprèn i és qüestió de l'ésser profund, que a vegades brolla de l'interior i es manifesta.

Esdevenir oració vivent, com aquell pare del desert que quan va venir un deixeble a preguntar-li: "Escolta, mira, jo faig el meu dejuni, treballo, dono als pobres, ¿què més puc fer?" I aquell pare va aixecar els braços i li va dir: "Si vols, pots esdevenir una torxa de foc". Això és la pregària: esdevenir foc, esdevenir un torxa ardent, uns rius d'aigua viva que em penetren de dalt a baix i em fan experimentar una joia immensa, inesperada, sempre per sorpresa.

Perquè **som habitats per l'Esperit Sant**, el que passa és que el tenim molt ben protegit, sempre hi ha com una escorça, una protecció, una cuirassa que impedeix que el foc o que l'aigua viva de l'Esperit brollin. Llavors, quan hi ha una ocasió, un passeig enmig de la natura, un verset de l'Evangeli, un acte de misericòrdia amb els pobres, o una malaltia, o alguna cosa que punxa i perfora aquesta cuirassa, brolla l'Esperit Sant que tenim a dintre i brolla la pregària, el nostre ésser autèntic.

L'objectiu fonamental de la vida cristiana, segons Sant Francesc, és posseir l'Esperit Sant. Diu al nucli de la seva regla: *Allò que més ha de preocupar un frare per sobre de totes les coses és desitjar de posseir l'Esperit del Senyor i la seva*

santa operació (2R 10,8). És a dir, desitjar de posseir-lo i deixar-lo fer. I quan deixem fer l'Esperit Sant dins nostre, brolla el que diu la Carta als Gàlates del fruit de l'Esperit: goig, pau, ordre, tendresa, compassió, joia serena (Ga 5,22).

Sant Francesc era un home de gran oració, se li notava a la cara; quan t'atanses a alguna persona d'oració, es nota de seguida, no cal que parli, tota ella és transparència de Déu.

Aquest és, segons Sant Francesc, l'objectiu de la vida cristiana, no fer pregària sinó **esdevenir pregària, deixar-se transformar, transfigurar per l'Esperit Sant.**

La persona transfigurada és la que ha deixat brollar el seu ésser autèntic del fons del cor.

Aquest és l'objectiu de la vida: que el meu ésser profund, volgut per Déu, que nia al fons de les meves entranyes, suri, aparegui i, d'aquesta forma, jo sigui el que realment sóc. Les persones que han arribat a fer això ho transmeten sols amb la mirada, amb la veu, amb la presència, no cal que facin res. En tot el que fan són transparència de l'Esperit Sant. Així era Sant Francesc.

Però això no s'aconsegueix simplement pregant en una església o fent un recés

o passejant pel bosc amb calma idíl·lica. Tenim aquest pressupòsit fals, que la pregària demana calma. No és així en Sant Francesc. **Les experiències místiques fonamentals de Francesc estan barrejades amb el dolor, amb la creu.** A l'Alverna, al final de la seva vida, en l'experiència dels estigmes es barreja el dolor i la joia del Crucificat. I, a l'inici de la seva vocació, hi ha l'experiència de misericòrdia amb els leprosos, de la que Francesc diu: *Allò que m'era amarg se'm convertí en dolçor de l'ànima i del cos.* I, al mig, en el procés de conversió, l'Esperit Sant se li va manifestar tornant de "festa" amb els seus companys. S'havia mig convertit però va tornar a la vida d'abans, i caminant i cantant pels carrers d'Assís, després d'una vetllada de tota la nit de diversió, ell es queda endarrere, com pensatiu, i diu el text: *el visità el Senyor i va quedar tan ple de dolcesa que no es podia ni moure* (TC 7). Va quedar com petrificat per l'experiència d'aquella dolcesa, va ser sorprès, visitat per la pregària, visitat per l'Esperit Sant.

Som pregària, som hostes de l'Esperit Sant i es trenca la closca del nostre cor estimant crucificadament, amb dolor, a la manera d'un part on es dona a llum la vida autèntica.

FRANCESC, OIENT DE LA PARAULA

FRA FREDERIC RAURELL

Francesc comprenia les Escriptures com donades per a tots i les comprenia també com si haguessin estat escrites personalment per a ell com una norma de vida. Fou un dels qui entengué d'una manera més "literal", per bé que no literalista, els evangelis. Les paraules de Jesús al jove ric que volia ser perfecte: "Vés, ven tot el que tens i dóna-ho, després vine i segueix-me" (Mt 19,21), Francesc les acollí com una clara indicació adreçada a ell mateix, i en seguí la direcció. Deixà tots els seus béns, fins i tot els del seu pare. I mentre es despullava de les riqueses, dels mitjans segurs de subsistència, era recompensat amb el do de poder ser "deixeble a temps ple" de Crist. Era la recompensa de poder descobrir que sempre hi ha alguna cosa més per donar.

Francesc s'adreça sempre a les Escriptures per fruit d'una direcció espiritual i sempre la rebia. "Anem i obrim la Bíblia", exhortava als companys que li eren més propers (2Cel 15). El Pobre d'Assís entén que les Escriptures esperen la disponibilitat per fer-se deixebles: "Feu-vos deixebles meus, que sóc benèvol i humil de cor" (Mt 11,29). Francesc descobreix que una escola d'aquest tipus necessita un compromís continu i una actuació concreta sempre i arreu.

Per a Francesc, la Paraula de Déu en l'Evangelí fou cristal·lina en la seva claredat: "Vés, ven tot el que tens i dóna-ho als pobres", i ho féu així. I, amb gran sorpresa, el seu cor sentí la invitació que li era adreçada: "Després vine i segueix-me". I Francesc ho féu així, i ho féu al llarg de tota la seva vida. Una vida que cantava i ensems sospirava. Fou un extraordinari oient i un immediat executor. A penes fou cridat, respongué.

Francesc donà una meravellosa resposta a la vocació a la vida. Per entendre-ho millor cal fixar-se en la vitalitat de la seva joventut: ell, el que sempre organitzava les festes, que cantava amb la veu més alegre, que animava totes les trobades. Precisament perquè estimava tant la vida, no la desvalorà mai. Encara que begués a les festes, mai no s'emborratxava; alguns dels seus companys sí que s'embriagaven. Francesc era exuberant en l'amor, però mai no fou llicencios; alguns dels seus companys ho foren. I és que quan s'estima la vida no la desvalorem.

Cadascú de nosaltres té una vocació primordial de ser, per davant de tot, en vida. La nostra vocació, la primera crida és la crida a la vida. Déu ha dit de cadascú de nosaltres: "Sigues". Déu digué: "Que hi hagi la llum". I hi hagué la llum.

La lectio divina de Francesc era un diàleg personal amb Déu: Francesc llegia la Bíblia i sentia la veu de Déu, potser a vegades molt feble i misteriosa. Francesc meditava i pregava, pregava i meditava; no amb ànsia sinó amb confiança. La lectio divina per a ell era menys una lectura que una escolta de la Paraula vivent. Francesc era un subtil oient.

FLAIXOS, NEONS I LLUMS VERITABLES

FRA JESÚS ROMERO

Crec que un dels grans avenços de la humanitat es produí el dia en què l'ésser humà va vèncer la foscor a través del foc. El seu domini va permetre que l'home de les caveres fos capaç de superar el viure subjecte al dictat del sol, de poder ultrapassar la frontera de la nit. Podríem dir que amb un senzill foc de camp no sols va canviar el tipus d'alimentació (passant dels àpats crus als àpats cuinats, les beceroles de l'art culinari), sinó també van néixer les històries al voltant del foc i, amb elles, la vida íntima, la vida familiar a redós dels contes, les llegendes, els mites... Amb el foc va néixer també, en bona mesura, la cultura.

Podríem dir també que la segona gran revolució va ser quan del foc es va passar a la llum elèctrica. La vida a ciutats, pobles i viles va fer un gran tomb. La nit ja no era un problema ni per treballar, ni per divertir-se, ni per estar en família. A més, ara també de nit es podia fer vida fora de casa, es podia voltar i passejar, quedar amb amics... Tant és així que avui seria del tot impensable una ciutat a les fosques.

De fet, seria caòtic avui que una ciutat es quedés hores a les fosques, perquè —ho sabem prou— l'electricitat no ha quedat només limitada a l'enllumenat, sinó que hi ha un munt de coses que en depenen: ordinadors, sistemes de seguretat, maquinària d'hospitals...

Però, jo diria que aquests avenços, que ho són indubtablement, han entrat tant en la nostra manera de viure que han configurat també la nostra manera de ser. M'explico. Podríem dir que avui hi ha vides que són com els *flaixos* d'una càmera: espontanis, intensos, fulgurants fins a encegar... però en acabar tot torna a la foscor, a l'oblit. Són, per exemple, les vides de portada de revista, de primera pàgina d'algun diari més o menys sensacionalista; però vides condemnades a desaparèixer de l'espai públic de forma quasi directament proporcional a la seva ràpida aparició en escena. Potser són vides que ens atreuen en un moment donat... però a poc temps que passi les hem oblidat ja que una altra vida igual de fulgurant o més ens crida l'atenció.

Hi ha vides que són com els *llums de neó*. Algunes són fredes, pel clima de glaç que creen al seu voltant. Provoquen reaccions contrastades: o ens atreuen o les rebutgem; no ens deixen indiferents. Altres són càlides, potser sensuals fins i tot. Poden provocar en nosaltres certa atracció, fins al punt de fer-nos cercar aquest clima que generen perquè, en certs moments, això ens reconforta. Encara hi ha d'altres que són de diferents colors i intensitats, com els neons d'una discoteca i, per tant, tan atractives com enlluernadores. Són sovint les vides dels famosos i famoses del futbol, del cinema, de l'economia, de la política... o, sense anar tan lluny, la de l'amic o del veí que fa o té el que nosaltres no podem tenir o fer. Parlem de l'atracció o rebuig que ens provoquen, de la manera en què sovint ens emmirallem... podríem fer un pas més i reflexionar si, de tant emmirallar-nos, no hi ha també quelcom de *flaix* o de *neó* a les nostres vides, fent-ne unes vides d'aparència o de mediocritat, massa subjectes a la moda i al què diran, en lloc de ser unes vides autèntiques, tot i que quotidianes.

Com sigui, cap de nosaltres està cridat a ser flaix o neó, sinó *llum autèntica*. De fet JA HO SOM: Vosaltres **sou la llum del món** (Mt 5,13-15), ens diu Jesús. Una llum com la de la lluna, potser, humil i sense grans pretensions, perquè no és una llum pròpia, sinó reflectida, ja que en clau cristiana la nostra llum no pot ser una altra que la de Crist. Però la llum de la lluna en una nit sense núvols és evocadora, nítida i clara, perquè reflecteix la llum del sol que és forta i potent. La llum que nosaltres som i estem cridats a ser cada cop amb més força és aquesta llum humil que reflecteix el Crist per mitjà d'aquelles obres que més s'adiuen a la manera de fer de Jesús i que tant Isaïes (58,7-10) com sant Pau (1 Co 2, 1-5) evoquen: és la vida que no és gasiva sinó oferta; que no és egoista ni tancada, sinó solidària i oberta. Una manera de fer que és llum i que, primer de tot, ens treu de les nostres pròpies foscores per convertir-nos en torxes enceses, com diu Isaïes, en foc i en caliu: *Si no intentes de fer caure els altres, ni els assenyaales amb el dit pronunciant un malefici, si dones el teu pa als qui passen gana i satisfàs la fam dels indigents, s'omplirà de llum la teva foscor, i el teu capvespre serà clar com el migdia.* ¿Pot haver quelcom millor que esdevenir un fogar de llum en el nostre món?

LA NETEDAT DE COR

REMEI GARCIA

Admonició 16

Benaurats els nets de cor, perquè ells veuran Déu (Mt 5,8).
Són veritablement nets de cor els qui menyspreen les coses terrenals i cerquen les celestials i, purs de cor i d'ànima, no paren mai d'adorar i veure el Senyor Déu viu i veritable. (1Te 1,9)

Francesc, un cop més, exhorta els seus germans a cercar les coses celestials. I demana com a condició necessària el desig de la netedat de cor. El cor es troba a la base d'aquesta Admonició, on surt tres vegades. En l'Admonició 1,20, tot i que no empra la paraula *cor*, usa el sinònim *ulls espirituals*, és a dir, mitjançant la fe. En l'Admonició 21,2, ens presenta una altra imatge del cor; el cor com a lloc de tenebres, d'ombres, curull de pecat: *Ai del religiós que no reté en el seu cor els béns que el Senyor li atorga...* Finalment en l'Admonició 28,3, el cor és l'estança on es guarden els secrets del Senyor: *On teniu el vostre tresor, hi tindreu el vostre cor* (Lc 12,34). En sentit positiu defineix l'home en la seva relació de coneixement com una relació essencialment de comunió i encontre personal. En sentit negatiu indica el trencament al lliurament de la pròpia interioritat... El gran profeta de la religiositat del cor, Jeremies, diu: *No hi ha res més enganyós que el cor: no té remei. ¿Qui és capaç de conèixer-lo? Jo, el Senyor, penetro els cors i examino l'interior dels homes, per pagar a cadascun segons la seva conducta, segons el fruit de les seves obres* (Jr 17,9-10).

D'aquí que el cor representa el lloc on vénen construïts els ponts de relació tu-jonosaltres-vosaltres i on l'home, en la seva totalitat, es dedica a l'Altre i als altres. És

a dir, oferir-se a Déu amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces, car Déu és el *Jo sóc*.

El net de cor intenta sempre ser transparent, senzill, sincer, recte en les seves intencions, de bona voluntat, on s'esforça per excloure tota forma de pecat. El net de cor és aquell que cerca el rostre de Déu, que vol arribar a la presència del Senyor. Aquest desig de veure és l'aspiració més gran de tota persona religiosa.

Per a Francesc els nets de cor són aquells que menyspreen les coses terrenes, cerquen les celestials i no paren mai d'adorar i contemplar Déu. Però hom es pregunta: ¿què vol dir ser pur de cor? Per tal de respondre a la pregunta voldríem fer-nos ressò del diàleg de Francesc amb

fra Lleó, citat per Éloi Leclerc en el seu llibre *Saviesa d'un pobre*. Explica l'autor que fra Francesc i fra Lleó travessaven un riu. Lleó va ser el primer d'arribar a l'altra riba i, tot esperant Francesc, es va quedar contemplant com baixava l'aigua, clara, neta, transparent: *Semblava no poder-se'n separar, d'aquell espectacle. Francesc el mirà i li veié una ombra de tristor al rostre. –Tens posat de somiador –li digué amb senzillesa. –Ah, si arribàvem a tenir només una mica d'aquesta puresa –respongué Lleó–, també nosaltres tastaríem la joia folla i desbordant de la nostra germana aigua i del seu impuls irresistible! (...) Passat un moment de silenci, Francesc preguntà a Lleó: –Saps què és, germà,*

*la puresa del cor? –És no tenir faltes per reprotjar-se –respongué Lleó sense dubtar-ne gens. –Aleshores comprenc la teva tristesa –digué Francesc. Sempre tenim alguna cosa per reprotjar-nos. –Sí–digué Lleó, i és precisament per això que no espero d'aconseguir mai la puresa de cor. –Ah, fra Lleó, creu-me –replicà Francesc–, no et preocupis tant per la teva puresa. **Gira vers Déu el teu esguard. Admira'l. Alegre't pel que és; tot santedat. Dóna-li gràcies per ell mateix. Això, germanet, és tenir el cor pur. (...)***

En això es troba la seva pau i el seu goig. Déu mateix és tota la seva santedat. Traduït en altres paraules, el net de cor no para mai d'adorar i veure el Senyor (v. 2).

EL NUCLI DEL MISSATGE DE JESÚS: EL PARENOSTRE

FRA JOSEP MANUEL VALLEJO

Quin és el desig fonamental de Jesús? ¿Quin és l'objectiu de la seva vida i de la seva acció? Que Déu ho sigui tot. Que Déu sigui l'absolut de la nostra vida com ho és de la d'Ell. El Shemà: "Escolta Israel, el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'Únic, estima el Senyor amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces" (Dt 6,4-5), que era la pregària ordinària del jueu piados, resumeix molt bé el gran desig de Jesús que es troba condensat en el Parenostre: que Déu sigui Déu; que sigui el tot de la nostra vida.

La paraula amb què comença el Parenostre és "Abbà". Totes les pregàries jueves començaven amb una introducció lloant Déu, enaltint-lo, i després seguia el cos de l'oració. Al Parenostre no hi ha introducció: "Abbà", ja està tot dit. Déu és Pare, i això és nou en la història d'Israel i en la història de les religions. A Déu mai ningú no s'ha atrevit a dir-li Pare, en el sentit d'íntim, de proper, d'entranyable. "Abbà" es una exclamació sòbria, nua, condensada, parca. Jesús és un home sobri. Les nostres pregàries acostumen a ser barroques. Les del temps de Jesús eren molt llargues i enfardegades. Jesús diu: "Pare, santifica el teu nom", que el teu nom sigui sant, mostra't com a sant; "que vingui el teu Regne". A la Bíblia, el nom de Déu és Ell en tant que es manifesta. "Santifica el teu nom" i "vingui el teu Regne", són la mateixa idea amb expressions diferents.

Estem parlant de la versió breu, de Lluc 11,2-4, més sintètica, més lapidà-

ria. La de Mateu 6,9-13, és més llarga. El gran desig que Déu sigui Déu conforma la primera part del Parenostre, en primera persona. A la segona està el "nosaltres". ¿Què demanem? ¿Què ens diu Jesús que demanem? L'essencial per a la vida: el pa físic, el pa de la Paraula, el pa de l'Eucaristia, i el perdó. I, en tercer lloc, "no ens deixis caure en la temptació". Aquestes tres coses són les úniques i essencials que necessitem per viure i, per això, Jesús ens invita a demanar-les.

Els deixebles demanen a Jesús “ensenya'ns a pregar”. No li diuen “ensenya'ns una pregària”, com feien els altres rabins o Joan el Baptista, que ensenyaven una fórmula de pregària. Jesús no ensenya una fórmula, entre altres coses perquè en tenim dues, ja que a Joan 17 també n'hi ha una altra. Quan Jesús fa la gran pregària abans de morir diu: “Pare, ha arribat l'hora. Glorifica el teu Fill perquè el teu Fill et glorifiqui. La vida eterna és que et coneguim a Tu, únic Déu veritable, i a aquell que Tu has enviat, Jesucrist. Jo t'he glorificat a la terra, duent a terme l'obra que m'havies encomanat. Ara glorifica'm Tu, Pare, al teu costat, amb la glòria que jo tenia vora teu abans que el món existís” (Jn 17,1-5). Això és similar a “santifica el teu nom” del Parnostre. Santifica i glorifica són sinònims. I a Joan 12, poc abans de la Passió, Jesús diu: “Ha arribat l'hora, el Fill de l'Home serà glorificat. Pare, glorifica el teu nom”. Jesús no ens dóna una fórmula de pregària sinó que ens ensenya a pregar, ens ensenya un estil, una actitud, uns continguts fonamentals per pregar.

Un antic savi deia: “Digues-me com preguntes i et diré qui ets”, és a dir, “digues-me què tens al cap i et diré què faràs”, d'aquí la importància d'ensenyar a pregar i ensenyar què hem de dir en la pregària, perquè el que tenim al cor i al cap després ho posem en obra. Per això, Jesús ens ensenya a demanar. Podria ensenyar a lloar, però no. Fora de la gran exclamació de l'inici, “Pare”, “Abbà”, tota la resta són peticions. Jesús vol que demanem. Però si en la mateixa introducció al Parnostre diu que no hem de xerrar massa perquè el Pare ja sap què necessitem, si ho sap, ¿per què ens fa demanar? Perquè pregar demanant ens fa pobres, ens fa romandre en el que som. Perquè som pobres, el que passa és que no ho volem saber, i ho tenim molt dissimulat i justificat, però ho som. Si Jesús ens dóna paraules de petició fonamentals,

és per demanar l'essencial. Per viure no necessitem res més que el que demanem en el Parnostre.

Rerefons jueu

La pregària de Jesús està inspirada en l'oració jueva. A la sinagoga es resava una oració, el Qaddis, després de cada moment important de la litúrgia, i també en l'oració personal. Diu així: “Que sigui engrandit i **santificat** el seu gran nom en el món que ha creat segons la seva voluntat; i que estableixi **el seu Regne** en vida vostra i en els vostres dies, en vida de tota la casa d'Israel, aviat i en un temps proper”¹. I Jesús diu: “Santifica el teu nom i vingui el teu Regne”. És lapidari, sobri, no diu una paraula de més, i això té unes grans conseqüències espirituals. Nosaltres, i els jueus i els pagans del temps de Jesús, acostumem a fer xerrameca. Jesús parla poc, però quan parla diu coses essencials. Nosaltres teníem a Arenys un freret, fra Pere, un santet, un home de pregària, rude —perquè havia estat llenyataire al Montseny—, treballava a l'horta, era un home de profunda oració, i normalment romania callat. Molt cordial, molt carinyós, molt proper, però silenciós. Ara, quan fra Pere parlava, tots quedàvem bocabadats perquè el que deia era or pur. Les seves paraules eren pastades en el silenci, la reflexió, en la pregària, en el seny, i això és el contrari de la nostra cultura, de la xerrameca i, per tant, de la superficialitat i la buidor. I quan més parles, més buidor. I la gent parla per tapar la buidor i el neguit que té a dintre. Això Jesús s'ho carrega, no va per aquí. A la versió del Parnostre de Mateu, es critica molt això, perquè diu: “Quan pregueu no parleu per parlar, com fan els pagans, que es pensen que

1. A.C.AVRIL i D.DE LA MAISONNEUVE, *Oraciones Judías*, Verbo Divino 1990, p. 41.

amb la seva xerrameca seran escoltats”. Aquest no és un tema secundari. Jesús és un home lapidari en les seves paraules, breu. I nosaltres, quan organitzem actes litúrgics, tendim a afegir, a anar afegint textos i paraules. Això és impur. Per pregar no calen massa paraules, cal sinceritat, i amb una simple fórmula repetida llargament es pot pregar molt profundament.

Una darrera consideració. La gran experiència de Jesús en relació a Déu és la de ser Fill: “Aquest és el meu Fill, el meu estimat, en qui m’he complagut” (Mt 3,17). Aquesta experiència de filiació, d’intimitat, d’ésser estimat incondicionalment pel Pare, és a la que Jesús ens vol convidar. Ens ensenya a ser fills i per això ens fa pregar “Abbà”. El que tens al cap, al cor i a la boca després es fa en la vida. I això Jesús ho sap. Per això ens dóna paraules denses, profundes i eficaces perquè arribem a ser fills, a ser cristians.

Dues versions

Les dues versions que tenim del Parenostre, una a Mateu 6,9-13 i l’altra a Lluc 11,2-4 són semblants però no iguals. A Mateu hi ha una petició de més (“que es faci la teva voluntat”), per explicitar una mica més les dues anteriors. Al principi,

Lluc diu: “Quan pregueu digueu: Pare”. I Mateu diu: “Pare nostre del cel”. Està explicitant a la seva comunitat una mica més, amb molt d’encert, perquè “Pare” pot donar la impressió, en la cultura a la que s’adreça l’evangelista, que és simplement Pare en el sentit d’intimitat; i no, és pare proper però transcendent, és pare **del cel**. I és pare **nostre**, no pare meu. Aquests matisos que posa Mateu d’una manera molt delicada són molt interessants i per això la tradició cristiana ha agafat la versió de Mateu com a oficial.

El context

El context de l’Evangeli on està situat el Parenostre és molt important. Cada evangelista posa l’accent en funció de la comunitat que té. El context de Lluc és d’oració. A Lluc li interessa moltíssim presentar Jesús com un home que prega. Es retira sovint a la muntanya, quan ha d’escollir deixebles està pregant, quan baixa l’Esperit Sant en el Baptisme Jesús està pregant, quan ha de prendre decisions importants Jesús prega. Li interessa aquest tema potser perquè la seva comunitat no pregava gaire o no pregava bé. A Lluc, el context previ al capítol 11 és molt interessant. Primer posa aquella conversa que té Jesús amb el mestre de la Llei, que li pregunta quin és el manament més important, Jesús li diu: “¿Què llegeixes cada dia? ¿Què recites cada dia?” I el mestre pronuncia el Shemà: “Escolta, Israel, el Senyor és el nostre Déu...” El Shemà està molt a prop del Parenostre, resumeix molt bé el gran desig de Jesús. I després, Lluc posa l’escena de Marta i Maria, com a model de deixeble als peus de Jesús escoltant la Paraula. Lluc està preparant

ja l'actitud del deixeble i de la pregària. ¿I què li diu Jesús a Marta? “Marta, Marta, estàs ocupada i neguitosa per moltes coses quan només n’hi ha una de necessària”. Aquest és el pròleg del Parenostre. Només hi ha una cosa necessària: la intimitat amb el Pare, perquè qui té intimitat amb el Pare després és amable, solidari i amorós amb els altres. L’única cosa necessària és aquesta, i el Parenostre és un condensat de l’únic necessari.

El context immediat al text del Parenostre és: “Una vegada Jesús pregava en un cert indret i, quan hagué acabat, un dels deixebles li digué: Senyor, ensenya’ns a pregar, tal com Joan en va ensenyar als seus deixebles”. I llavors Jesús diu: “Quan pregueu digueu: Pare, santifica el teu nom, vingui el teu Regne, dóna’ns el pa de cada dia...” (Lc 11,1).

I al final del Parenostre diu: “Si algú de vosaltres té un amic, i aquest el va a trobar a mitjanit i li diu: “Amic, deixa’m tres pans, que un amic meu ha arribat de viatge, se m’ha presentat a casa i no tinc res per a donar-li”, segur que no li respondrà de dins estant: “No m’amoïnis, la porta ja és tancada i tant jo com els meus fills ja som al llit...” (Lc 11,5-7). Recordem que dormen en una única habitació i tots al

terra, per tant, si estàs al fons i has d’obrir, has de trepitjar tothom i despertar-los, per tant, és un enrenou. Però llavors diu Jesús: “Jo us dic: demaneu i Déu us donarà, cerqueu i trobareu, truqueu i Déu us obrirà”. Està exhortant a la pregària pesada. “Perquè el qui demana rep, el qui cerca troba i al qui truca se li obre. ¿Quin pare d’entre vosaltres si el seu fill li demana un peix, en comptes de peix li donarà una serp? Doncs si vosaltres que sou dolents doneu coses bones als vostres fills, molt més el vostre Pare del cel us donarà l’Esperit Sant a vosaltres”. Tot el context del Parenostre en Lluc, tant abans com després, és d’oració, de consells d’oració i d’insistència en l’oració.

El context de Mateu és un altre. Acaba el Parenostre dient: “Perquè si perdoneu als altres les seves faltes, el vostre Pare celestial també us perdonarà les vostres, però si no els les perdoneu, el vostre Pare no us perdonarà les vostres”. ¿Què vol dir això? Posa l’accent en el perdó. Cada evangelista té davant una comunitat amb unes necessitats pastorals determinades i cadascun posa el seu accent; sant Lluc en la pregària i sant Mateu en el perdó. Si mirem en altres llocs de l’evangeli de Mateu, aquest tema li interessa molt. Tot

el capítol 18 gira entorn d'aquest tema (70 vegades 7, l'ovella perduda...); la seva comunitat deuria tenir aquest problema.

El Parenostre està situat al centre del Sermó de la Muntanya. El Sermó de la Muntanya té tres capítols, 5, 6 i 7. Al mig del capítol 6 està el Parenostre. I les paraules "Pare celestial", al llarg del Sermó, apareixen set vegades abans i set vegades després del Parenostre. Aquest tema li interessa molt a sant Mateu: Déu és Pare celestial.

El Sermó de la Muntanya té el següent esquema general. Primer les Benaurances, després les antítesis, "se us va dir però jo us dic". I després hi ha tot el capítol 6, sobre el secret, on es parla de l'almoïna, la pregària i el dejuni. La idea és la de no fer les coses perquè et vegin, sinó en secret, perquè "el teu Pare celestial, que veu en el secret, t'ho recompensarà". Això ho diu perquè s'adreça a judeo-cristians, de cultura jueva. I parla d'hipòcrites, referint-se als fariseus, als massa religiosos. Diu: "Quan pregueu no sigueu com els hipòcrites, que els agrada posar-se drets i parlar a les sinagogues i a les cantonades de les places perquè tothom els vegi. Us asseguro que ja tenen la recompensa. En canvi tu, quan preguis, entra a la cambra més retirada, tanca't amb pany i clau i prega al teu Pare present en els llocs més amagats, i el teu Pare que veu el que és amagat t'ho recompensarà" (Mt 6,5-6). La casa jueva era una cova. A Natzaret era així. Hi havia una sola sala amb una petita habitació que feia de magatzem. "Tanca't allà amb pany i clau, que ningú ho sàpiga, i prega al Senyor en el secret". Aquest és el pròleg. "I quan pregueu, no parleu per parlar, com els pagans: es pensen que amb la seva xerrameca es faran escoltar. No sigueu, doncs, com ells, que bé sap el vostre Pare de què teniu necessitat abans que li ho demaneu. Vosaltres, pregueu així: Parenostre del cel..."

Veiem que segons el context, el Parenostre pren un color o un altre. I podem comprendre les necessitats de la comunitat a qui va adreçada.

Les paraules del Parenostre

Abbà. És una paraula aramea. S'ha conservat en l'evangeli en la llengua original perquè és com Jesús la pronunciava. Abbà és la paraula que adrecen els nens al seu pare. És l'equivalent al nostre papa o papà. Denota total confiança, estar en les mans del Pare. A la nostra cultura això s'identifica amb tendresa, confiança, protecció. Però en la cultura de Jesús no és simplement això, aquest és sols un aspecte. Pensem que la societat del segle I, jueva i romana, és patriarcal, al pare se li deu reverència i obediència. I, aquest aspecte també està dins del terme "Abbà". Una profunda intimitat, una gran confiança i saber-se estimat, però amb gran reverència i disposició a l'obediència.

A les pregàries de Jesús que hi ha a l'evangeli, en totes es conserva aquesta paraula aramea: "Us enalteixo, Abbà, Senyor del cel i de la terra, perquè heu revelat aquestes coses als petits" (Mt 11,25). I a Getsemaní també: "Abbà, si pot ser aparta de mi aquest calze" (Mt 26,39).

Santifica el teu nom.

¿Què vol dir santificar el nom? Nosaltres ho resem en passiva "sigui santificat el vostre nom" però en l'original està en veu activa. El grec diu "santifica el teu nom". Hem dit al principi que aquest és el gran desig de Jesús i és com el pròleg del Parenostre: Santifica el teu nom, que el teu nom sigui sant. El sant és el qui s'assembla més a Déu en criteris i en actituds. El sant és qui estima, qui dona la vida, l'humil, el bo segons el cor de Déu. Santifica el teu nom vol dir: mostra't com a sant, mostra't com a bo, mostra't com el qui ets. Perquè el nom, en la cultura jueva, vol dir l'essència

de la persona. I el nom de Déu es revela en el que fa. El nom de Déu és Déu en tant que es revela actuant. No és l'essència de Déu, que Déu no comunica mai. No el podem conèixer, sempre queda en el misteri. Recordem que a la vocació de Moisès (Ex 3), quan aquest li pregunta quin és el seu nom, Déu pronuncia una frase elusiva "Jo sóc el que sóc", és a dir, que no pots saber el que sóc. A la Bíblia, el nom de Déu és Déu en tant que es manifesta salvant.

A Ezequiel 36,22 el poble està a l'exili, a punt de ser alliberat, i diu Déu a través del profeta: "No ho faig perquè us ho hàgiu merescut, ho faig pel meu sant nom que vosaltres heu profanat". I diu: "**Jo santificaré el meu gran nom** quan us tregui de l'exili i us porti a la vostra terra. Us aplegaré de tots els països i us portaré a la vostra terra. Us donaré un cor nou i posaré un esperit nou dins vostre". Però fixem-nos que clara és l'expressió: "Jo santificaré el meu nom quan us alliberi de l'exili". Santificar el nom vol dir manifestar-se com a

salvador. I primer ser-ho, ser sant. "El seu nom és sant" diu Maria en el Magnificat: "La meua ànima magnifica el Senyor, el meu esperit celebra Déu que em salva, perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa. **El seu nom és sant i l'amor que té als qui creuen en Ell s'estén** de generació en generació" (Lc 1,46-50). El seu nom és sant, vol dir que la seva santedat es manifesta amb l'amor que Ell té pels qui creuen en Ell. En el Magnificat Maria representa el Nou Israel. Recorda les gestes de Déu a l'Antic Testament, que reben la seva plenitud en Maria. Santificar el Nom, mostrar-se com a sant, vol dir manifestar-se com a Salvador.

Vingui el teu Regne.

És una altra manera d'explicar el "santificat". Aquí cal explicar què és el paral·lelisme sintètic. La poesia hebrea sempre és duplicada, els versos van de dos en dos, amb el verset següent s'explicita, es matisa l'anterior. Per exemple: "El seu nom és sant, i l'amor

que té als qui creuen en Ell, està dient el mateix amb dues frases sinònimes. En aquest sentit, “santifica el teu nom” i “vingui el teu Regne” són complementàries. I Mateu encara ho explica més: “Que es faci la vostra voluntat”. Són tres maneres de dir una cosa tan densa que amb una sola frase no es podria.

El Regne de Déu és de Déu, Regne del cel és el Regne on habita Déu. I aquest Regne ha baixat a la terra. És la gran notícia de Jesús, que el Regne del cel ha baixat a la terra amb Ell, no del tot, però ja sí realment. Aquesta és la gran notícia. El Regne no és una construcció nostra ni és quelcom que es fa aquí. El Regne és aquella realitat que irromp amb Jesús, és escatològic, de les darreries, del cel. Quan demanem que el Regne vingui, estem demanant que vingui a nosaltres l'escatologia, la beatitud del cel, la joia del cel aquí a la terra. Estem demanant això: que el cel definitiu vingui a la terra. Ja ha irromput amb Jesús i continua irrompent en la comunitat cristiana, si no ens tanquem a l'acció de l'Esperit Sant, i arribarà en plenitud a la fi dels temps. El Regne ha vingut ja amb Jesús, el Regne ve ara amb el Ressuscitat, a la meua vida, i el Regne vindrà definitivament.

Que es faci la teua voluntat.

És una altra explicació pedagògica, catequètica, pels cristians de Mateu. Com que són jueus, posen molt l'accent en l'ètica. Els catòlics som bastant jueus, posem l'accent en el que hem de fer, en l'ètica, en la moral. I, en aquest sentit, que se'ns inviti a dir que es faci la vostra voluntat és una mica de correcció a aquesta voluntat moral que tots tenim a dintre, especialment els jueus. ¿Què vol dir, doncs, que es faci la voluntat de Déu, que com al cel es faci aquí a la terra? El cel és l'estat en què es fa la voluntat de Déu. Per això, hi ha pau, hi ha cordialitat, hi ha joia. Aquí a la terra, de moment no. Però quan algú fa la voluntat de Déu omple de perfum la comunitat.

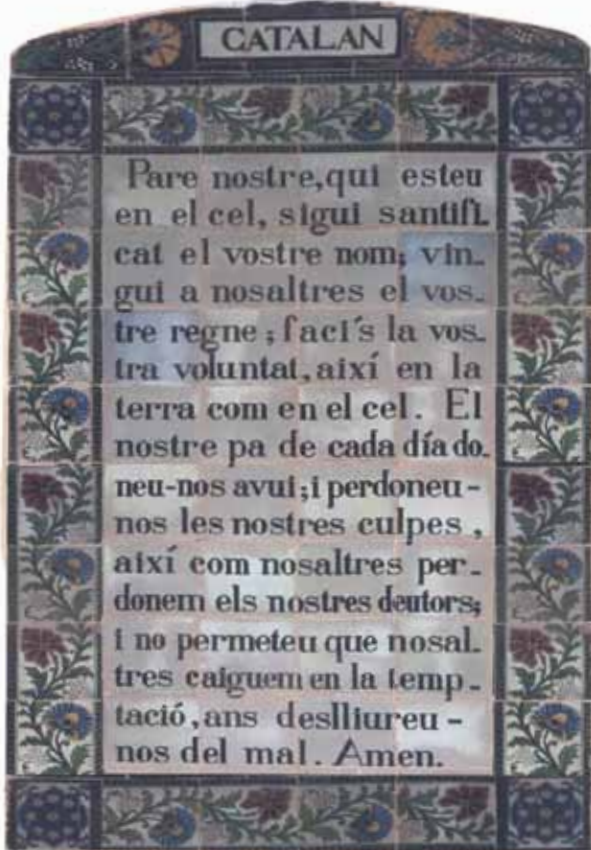
Quan algú, o una petita comunitat, cerca honestament la voluntat de Déu i la fa, el cel es fa present a la terra, perquè el cel és el “lloc” on es fa la voluntat de Déu. És simple, però costa molt. Nosaltres sabem el que hem de fer i volem fer la nostra voluntat. El mateix Jesús a Getsemani ens mostra l'actitud crucificada del cristià. Ell demana que passi aquest calze, que no hagi de beure aquest destí, si pot ser, però “que no es faci la meua voluntat sinó la vostra”. Aquesta és la millor pregària que podem fer: que no es faci la meua voluntat. Quan hi ha desgràcies, dificultats, malalties..., la temptació és dir: “Senyor, treu-me la malaltia”, en lloc de dir: “Dóna'm paciència per aguantar la teua voluntat”. Aquesta hauria de ser la pregària cristiana.

Fins aquí el nucli de les primeres tres peticions, que sintetitzen el gran desig de Jesús: Que Déu sigui Déu. Que sigui el rei. Que sigui el sant. Que es faci la seva voluntat. Que l'absolut de la meua vida sigui Déu.

Les altres peticions són per a nosaltres, per demanar les tres coses essencials que necessitem a la vida: el pa, el perdó, i evitar la temptació.

Doneu-nos el pa de cada dia.

El pa és l'aliment bàsic en la nostra cultura mediterrània. Jesús va multiplicar el pa, com el manà en el desert. No podem viure sense pa. A l'Èxode, diu que no l'acumulem, que amb el pa d'un dia ja en tenim prou. I Jesús també va per aquí, per això ens fa demanar el pa de “cada dia”. També al Deuteronomi es diu: “No sols de pa viu l'home, sinó de tota paraula que surt de la boca de Déu”. Per tant, la Paraula també és pa que alimenta. I a Joan 6, que és una gran catequesi sobre l'Eucaristia, comença parlant del manà i després diu “jo sóc el pa de vida”. La Paraula és el pa que necessitem i, en darrer terme, és l'Eucaristia. Demanar el pa de cada dia és demanar

això, el pa físic i el de l'ànima sense el qual el pa físic no serviria de res.

Perdona els nostres deutes tal com nosaltres perdonem.

Hom està temptat de dir "ensenya'ns a perdonar tal com tu perdones", però el text no diu això. Si no ho diu, no el podem tergiversar. ¿Què significa això? Aquí hi ha la llei del boomerang: allò que facis a un altre és com si t'ho fessis a tu. Si tu insultes, t'estàs ferint a tu mateix; si tries la violència, t'estàs ferint a tu. Si tu perdones estàs perdonat. No oblidem que som imatges de la Trinitat, som éssers trinitaris, som relació amb Déu, amb nosaltres mateixos i amb els altres. Si en alguna d'aquestes relacions som incisius o justiciers, ho serem en les tres. Si sóc molt exigent amb els altres, és perquè ho sóc amb mi, i perquè tinc un Déu que m'exigeix molt. Si jo tinc un Déu que m'estima incondicionalment, estimaré incondicionalment els altres i m'acceptaré

a mi tal com sóc. La disposició a perdonar l'altre és condició d'honestetat. ¿Com puc demanar el perdó a Déu si jo no tinc la predisposició a perdonar l'altre? Abans necessitaré la força de l'Esperit per perdonar, molta força, perquè costa perdonar, però si jo no tinc la predisposició, no puc demanar el perdó. Hi ha una paràbola a Mateu 18, 23-25, que narra com un deutor que devia molts diners a un administrador, va a veure'l perquè el crida per pagar el deute, el suplica i al final l'administrador es compadeix d'ell i li perdona el deute. Llavors aquest, tot content, quan surt, es troba a un altre que li devia cinc denaris i l'escaunya tot cridant "torna'm el que em deus...!". ¿Què ha passat aquí? ¿Què ha passat al passadís del palau...? Que s'ha oblidat del molt que se li ha perdonat. Així som nosaltres. Som deutors. A Déu li devem la vida, la salut, la família, els estudis..., li devem el molt que ens perdona..., i ens n'oblidem. Ens oblidem fàcilment. La Bíblia diu: "Recorda, Israel, tot el que Déu ha fet per tu" (Dt 8,2). I com que m'he oblidat del que Déu m'acaba de perdonar, per això exigeixo tant als altres. Si jo fos conscient del molt que dec i que se m'ha perdonat per gràcia, seria més comprensiu amb els altres. Aquest és el rerefons que pot explicar una mica aquest verset del Pare nostre.

No permetis que caiguem en la temptació.

¿Què vol dir? Parla de la temptació, no de les temptacions. La temptació és dubtar de Déu, dubtar de la seva existència, de la seva actuació. L'Èxode és una escola de vida cristiana permanent, un paradigma, un model de la vida. Quan Israel surt alliberat per Déu de l'esclavatge egipci, comença a caminar tot content cap al desert. S'imaginaven que sempre seria així, que Déu aniria fent miracles constantment, que el desert seria un paradís, perquè Déu estava amb ells. I, en el fons, ho pensem tots,

perquè si no, quan ve una malaltia o una desgràcia, ¿per què ens enfadem?, ¿per què pensem que no pot ser, que la vida ha de ser un paradís? L'Èxode és una escola d'espiritualitat permanent. Israel pensava que la travessa de l'Èxode cap a la terra promesa seria bufar i fer ampolles. ¿Què va passar quan va començar la set, la calor, la gana, el perill? ¿Què va passar a Massà i Meribà? Van dubtar de Déu. A Èxode 17, quan falta aigua exigeixen a Moisès que els en doni. Això fa Israel, exigir com un nen. I llavors ve la gran pregunta, quan hi ha fam i hi ha set: "¿Déu és amb nosaltres o no hi és?" Aquesta és la temptació, dubtar de Déu quan hi ha dificultats. Hi ha moltes persones que el seu ateisme els ve d'una desgràcia familiar no païda. La temptació és això. I si llegim el salm 94, diu: "No enduriu els vostres cors com el dia de Massà i Meribà en el desert, quan van posar-me a prova els vostres pares i em temptaren tot i haver vist les meves obres". Em temptaren els vostres pares perquè no hi havia aigua, ni hi havia menjar. Fixem-nos que Déu, com que Israel és un infant encara, cedeix a les exigències dels seus fills, els dóna aigua de la roca, els dóna les guatilles i el manà. Però Jesús, a les temptacions de Mateu 4, no cedeix. "Converteix les pedres en pans". I no. Jesús, que és el

Nou Israel, aguanta i viu de fe. I a la creu, que és la temptació suprema: "Si ets fill de Déu baixa de la creu i creurem". Tot l'ateisme modern està dient això. I l'ateu que tenim a dintre també. I és terrible. "Si ets fill de Déu, demostra'ns-ho, baixa de la creu". Aquesta és la temptació. I Jesús no va baixar de la creu. Demanem coses molt serioses en el Parenostre. No ens deixis caure en dubtar de Tu. Que la dificultat no ens faci perdre la fe.

Hem dibuixat una mica, amb traços gruixuts però sòlids, el nucli del missatge de Jesús. Resant-lo en profunditat i tenint en compte aquestes pinzellades, pot enriquir-se una mica la nostra pregària. Resant el Parenostre sintonitzem, fem nostres els sentiments de Jesús i, quan un té a dintre els sentiments de Jesús, les accions i les paraules li surten com les de Jesús.

Podem dir que el Parenostre és un condensat de tot l'Evangeli. H. Schürmann, biblista alemany, diu que el Parenostre és la clau per a comprendre la predicació de Jesús. I la predicació de Jesús revela el sentit del Parenostre².

2. HEINZ SCHÜRMAN, *Padrenuestro*, Secretariado Trinitario, Salamanca 1982, p. 9.

PASSIÓ I PASQUA SEGONS SANT JOAN DE SOFIA GUBAIDULINA

MONTSE MATHEU

Sofiya Asgatovna Gubaydulina és una compositora russa que actualment viu a Alemanya. De religió cristiana ortodoxa, és una persona profundament creient que entén la religió com la restauració del vincle entre un mateix i l'Absolut i ho cerca a través del procés de creació musical. Ha incorporat el simbolisme cristià en el seu llenguatge musical per expressar les seves vivències i anhels.

És una de les artistes contemporànies que, desmarcant-se de la concepció de l'art independent –"l'art per l'art"– del segle passat, fa una música molt semantitzada que va més enllà de la pròpia música, la transcendeix per posar-la al servei de la Vida.

Sofia neix el 24 d'octubre de 1931 a Chistopol, a la República Tàrtara, un dels territoris de la Unió Soviètica. La seva infantesa i joventut transcorren a Kazan, la capital situada junt al riu Volga. Ja des del principi va rebre influències molt diverses tant a nivell cultural com espiritual, donat que Tartaristan era un país de gran diversitat ètnica; ella era filla de mare russa de religió cristiana ortodoxa i el seu pare era tàrtar, membre d'un grup ètnic amb una llengua pròpia i de tradició islàmica; el seu propi pare –l'avi de Sofia– havia estat un mul-lah sunni islàmic, però ell, de professió agrimensor, era un home pràctic i desdenyós de la tradició, es va adherir a l'ateisme soviètic i no li agradaven ni la vocació musical ni les tendències religioses de la seva filla. Ella, davant aquella societat que negava durament el seu propi passat, cercava apassionadament qualsevol informació que l'ajudés a refer els vincles amb el que s'havia perdut.

Era l'època de la dictadura de Stalin i a casa seva estaven en perill d'empresona-

ment i mort. Va explicar en una entrevista: *"La nostra família vivia en un estrès permanent esperant l'arrest cada nit. Recordo tota la família tremolant d'espant. De fet, el país sencera tremolava"*. Tot i que ella posteriorment tindria els seus propis conflictes amb el règim soviètic, va pensar que aquests no eren comparables amb els que va tenir el seu pare.

Les conseqüències de la segona guerra mundial van portar la família de Sofia a una situació de pobresa i de fam extrema i als setze anys li sobrevingué una important malaltia, de la que va poder sobreviure, i a casa seva se'n van anar sortint.

Ella explica com va poder trobar un refugi enmig de tot això:

"Des del principi de la meua existència, la música era el sentit de la meua vida. Quan em vaig fer gran, es va convertir en l'única cosa que em feia viure. Un ésser humà, fins en les condicions més difícils, fins i tot en una atmosfera destructiva, necessita tenir davant el sagrat. Recordo perfectament les meves impressions

de quan tenia cinc anys, de quan vaig començar a comprendre les coses: en la meua vida tot era gris, i només em trobava bé quan empenyia la porta de l'escola de música. Llavors em sentia en un espai sagrat”.

Passada la guerra va poder realitzar el somni que tenia des de petita: matricular-se al Conservatori de Música de Kazan per estudiar piano i composició. Es gradua el 1954 i aquest mateix any se'n va a viure a Moscou per continuar els estudis de composició al Conservatori de Moscou amb Nikolai Peiko –deixeble de Dimitri Shostakovich– i després amb Vissarion Shebalin.

D'altra banda coneix a Philip Herschkowitz –un deixeble d'Anton Webern– de Viena que va viure a Moscou durant els anys cinquanta, el qual la reuneix amb altres joves compositors de Moscou, els introdueix en la música de la Segona Escola de Viena i els anima a comentar i discutir sobre les partitures de Bach, Mozart, Beethoven i Mahler.

Els problemes sorgeixen quan es prepara per graduar-se, car el jurat del Conservatori de Moscou tot i admetre que els seus treballs estan ben fets, troba que en la seva manera de compondre no segueix el camí que el realisme socialista prescriu, ja que ella fa música des de les seves creences. Shebalin la recolza, i en privat el mateix Shostakovich li dóna suport, l'encoratja a seguir el seu propi camí encara que sembli “fals”, a continuar la recerca del seu propi llenguatge i a ser ella mateixa.

Finalment es gradua l'any 1959 però li neguen les possibilitats d'expressar-se a les sales de concerts. Les seves obres no són reconegudes ni publicades. Durant molt temps va seguir composant sense perspectives que la seva música pogués ser interpretada.

En la formació musical de Gubaidulina

hi va haver dos factors molt importants: Un profund i arrelat interès per la música i la filosofia de l'Est; i d'altra banda, l'estudi dels antics i nous compositors (els seus predilectes són Johann Sebastian Bach i Anton Webern) i l'absorció de les tècniques de composició contemporànies occidentals.

Entre les seves primeres feines va estar un temps escrivint música per a cinema i també va treballar en un Estudi experimental de música electrònica. Això li va donar l'oportunitat de treballar amb el so produït amb fonts electròniques, de fer música per a l'acció i d'aprendre a comparar i a representar amb instruments diversos les diferents personalitats de la gent.

A mitjans dels anys 70 funda un grup d'improvisació –Astreia– conjuntament amb els seus deixebles Victor Suslin (compositor) i Vyacheslav Artyomov (etnomusicòleg). Improvisant junts –ella com a per-

cussionista— explora instruments folklòrics i rituals poc coneguts de Rússia, del Caucas i d'Àsia, experimentant amb combinacions inusuals d'instruments i maneres no convencionals de producció del so. Això va ser per a ella una important font de recursos tímbrics i d'idees per a les seves composicions.

Cap al 1978-79 comença a incorporar obertament conceptes i títols religiosos en les seves obres (*De Profundis, In Croce, Jubilatio...*). L'any 1979, en el VIè Congrés de compositors de tota la Unió Soviètica es va promoure un boicot oficial a Sofia Gubaidulina i uns altres sis compositors. L'objecció que se'ls va fer era que les seves obres incitaven a fer créixer la fascinació per la música occidental i no era conforme a les formes de l'avantguarda soviètica.

En 1986 la Perestroika va afavorir que Gubaidulina per primera vegada pogués viatjar a un país occidental, concretament a Àustria, en motiu de la interpretació del seu concert per a violí i orquestra *Offertorium*. El violinista Gidon Kremer, d'origen lituà, va

tocar aquest concert arreu d'Europa i els Estats Units i això va provocar molta atenció cap a la compositora. La seva anomenada es va escampar arreu del món, molts altres grans intèrprets van començar a incloure les seves obres en els seus programes i les entitats musicals més prestigioses del món li han encarregat obres.

En el 1992 va deixar Rússia i es va traslladar a Alemanya, on viu des de llavors a Appen, a prop d'Hamburg. Actualment és membre de la Freie Akademie der Künste d'Hamburg i de l'Acadèmia de les Arts de Berlín.

En ocasió de la commemoració del 250è aniversari de la mort de J. S. Bach, l'Acadèmia Internacional Bach de Stuttgart va encarregar per a l'any 2000 a quatre compositors contemporanis— escriure quatre Passions, cadascun una dels quatre evangelistes.

A Sofia Gubaidulina li van demanar escriure la Passió segons Sant Joan —per a solistes, dos cors, orgue i orquestra— en llengua russa, per a ser interpretada tant a Alemanya com a Rússia.

Però la tradició de l'Església ortodoxa russa no accepta l'ús d'instruments en la litúrgia, allà la música és només vocal; i a més, desconeix la tradició occidental de la Passió. La compositora explica que *"per a l'ànima russa, l'art de la representació ha sigut sempre secundari respecte a l'art de la vivència. Per això, la litúrgia eludeix qualsevol intent de representació per persones, qualsevol element teatral en l'Església"*. Això de moment li va suposar trobar dificultats per donar forma a l'obra, fins que es va retirar al monestir de Valaam, situat en una illa del llac Ladoga al nord-oest de Rússia, on va trobar suport espiritual.

Gubaidulina havia estat influïda per la filosofia de Meister Eckhart (1260-1328) i el seu concepte d'unitat, també pel pensador i psicòleg Carl Jung. I sobretot, per Nikolái Berdiáyev (Kiev 1874 - París 1948), cristià ortodox i filòsof existencialista, expulsat del seu país pel govern rus i exiliat a París. Segons ell, *l'artista en el seu treball creatiu s'oblida de si mateix, de la seva pròpia personalitat i renuncia a si mateix. Colpeja l'arrel egocèntrica, perquè és eminentment un moviment d'autotranscendència, arribant al que és superior a un mateix. L'experiència creativa no es caracteritza per l'absorció en la pròpia perfecció o imperfecció, va dirigida cap a la transfiguració de l'home i del món; presagia un cel nou i una terra nova que han de ser preparats ara per Déu i l'home* (N. Berdiáyev, *Somni i realitat*).

Gubaidulina veu en la Creu una imatge de l'essència de la realitat, en la que l'horitzontal simbolitza l'experiència humana, i la vertical la lluita de l'ésser humà per apropar-se i unir-se a Déu. En aquest encreuament l'home es transforma, en la Creu es troben la vida i la mort, el cel i la terra. I la compositora la col·loca en el centre de la seva obra, mitjançant el despullament i la simplicitat en el llenguatge.

El compositor anglès Gerard McBurney assenyala com la música de Gubaidulina *"Genera una enorme energia i concentració utilitzant els flocs més fràgils de so, sospirs, gemecs, fragments de cant ortodox rus..."* (G. McBurney *"Val la pena ser pobres"*, The Guardian 12 d'agost de 2005).

Finalment, per la seva Passió segons Sant Joan planteja un relat molt assossegat en què els textos de l'Evangelí de Joan parlaran dels esdeveniments produïts en el temps –l'horitzontal, els successos a la terra– i els relaciona amb el relat de concepció atemporal de l'Apocalipsi –la vertical, els successos en el cel. Ella remarca que: *la paraula "atemporal", en el seu significat religiós, vol dir que el temps no es perd, ni és superat ni anul·lat: el temps és engolit. Com diu l'Apòstol Pau a 1Cor 15, 54: "La victòria ha engolit la mort"* (S.G.).

L'autora explica com aquest vincle entre ambdós textos s'ha expressat en altres moments amb recursos artístics:

Recordem els frescos de Giotto a Pàdua (Capella degli Scrovegni) o el fresc de Miquel Àngel a la Capella Sixtina de Roma. Tant la forma d'una Església com l'acció litúrgica basada en aquesta forma encarnen aquest leitmotiv, aquest principi constructiu de l'entrecruament de l'horitzontal temporal amb la vertical atemporal. Els esdeveniments de la Passió (representats per les parets laterals de l'Església) són –per dir-ho d'alguna manera– com els graons que condueixen cap a l'altar, en direcció a l'Est, cap al sol, on es produeix l'esdeveniment crucial, el sorgir de la flama (la visió), un "instant etern". Però tu no hauràs veritablement vist, oït i comprès el curs temporal d'aquest relat fins que la imatge de la visió il·luminada de la fi del temps (escatologia) es trobarà darrere teu, la imatge del Judici Final sobre la paret oest de l'església que t'empeny sempre cap a l'est, cap a l'altar.

L'únic que em quedava per fer era traduir al llenguatge de la música el que s'havia realitzat durant molt temps i en repetides ocasions amb els recursos de l'arquitectura i dels frescos.

L'encreuament dels successos a la terra amb els successos al cel es posa de relleu també a l'orquestra: els sons en suspensió d'un instrument són travessats per un altre amb glissandos; els punts d'intersecció s'accentuen a cada creuament (S.G.).

PASSIÓ SEGONS SANT JOAN

Al llarg de l'obra sobreposa diferents plànols. El baix solista canta els fets de la Passió i el baríton solista els textos de l'Apocalipsi; els dos Cors comenten o remarquen el relat. Hi ha una gran diversitat tímbrica en els instruments que configuren l'orquestra. L'oratori està format per dues parts dividides en episodis: la preparació (episodis de l'1 al 7) i l'esdeveniment central (episodis del 8 a l'11):

1. La Paraula: *Al principi existia la Paraula...*, Jn 1,1-3. El Cor canta els mots inicials del pròleg de l'Evangeli amb els

acords de l'orgue i els sons de les campanes.

2. El rentament de peus: *Abans de la festa de Pasqua...*, Jn 13 / *Ha arribat l'hora de les noces de l'Anyell...* Ap 19,7-8 / *Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell...*, Ap 7,14 / *He sortit del Pare i he vingut al món; ara deixo el món i me'n torno al Pare*, Jn 16,28 / *A tu em presento; vull fer la teva voluntat*, He 10,9.

Els textos dels tres següents moviments estan trets dels discursos de comiat de l'Evangeli:

3. El manament de la fe: *Que els vostres cors s'asserenin. Creieu en Déu, creieu també en mi...*, Jn 14.

4. El manament de l'amor: *Jo sóc el cep veritable...[...] Aquest és el meu manament: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat*, Jn 15.

5. Esperança: *Pare, ha arribat l'hora. Glorifica el teu Fill, perquè el teu Fill et glo-*

rifiquei, ja que li has concedit poder sobre tot home, perquè doni vida eterna a tots els qui li has confiat..., Jn 17 / Al principi existia la Paraula..., Jn 1,1.

6. Litúrgia en el cel: *Vaig veure una porta oberta en el cel, i vaig sentir aquella veu...[...] i vaig veure un tron posat en el cel. Hi seia algú...[...]/ Senyor Déu nostre, ets digne de rebre la glòria, l'honor i el poder, perquè has creat tot l'univers..., Ap 4 / Vaig veure a la mà dreta del qui seia al tron un document tancat amb set segells [...] I davant el tron vaig veure un anyell dret, com degollat / Ets digne de prendre el document i d'obrir-ne els segells, perquè has estat degollat i ens has redimit per a Déu amb la teva sang, Ap 5 / L'Anyell obre els segells, Ap 6 / Una multitud de salvats l'Anyell els pasturarà i els conduirà a les fonts d'aigua viva. I Déu eixugarà totes les llàgrimes dels seus ulls, Ap 7.*

El "document" fa referència a la història del món i l'Anyell que obre els segells és Jesús, que té la clau de la història.

7. Entrega, negació, vexació, condemna: Jesús és detingut i portat davant d'Annàs i de Caifàs. Pere el nega. Jesús davant de Pilat; és vexat i condemnat, Jn 18-19.

No és per cap obra bona que et volem apedregar, sinó per blasfèmia, perquè tu, que ets un home, et fas Déu, Jn 10,32-33 / A tu em presento; vull fer la teva voluntat, He 10,9 / Com els anyells portats a matar o les ovelles mentre les esquilen, ell callava i ni tan sols obria la boca, Is 53,7.

8. El camí del Gòlgota: Aquest és el moviment central de la composició. El baix canta el relat de Jesús portant la creu cap al Gòlgota, on el crucifiquen, es reparteixen els seus vestits, parla amb la seva mare i el deixeble estimat i mor, Jn 19.

Al llarg del moviment, la multitud –repre-

sentada pels dos cors– es mostra dividida discutint sobre Jesús, uns a favor i altres en contra, amb els mateixos textos de defensa i acusació que apareixen al llarg de l'Evangelí.

El baríton canta la visió dels àngels tocant les sis primeres trompetes, que són símbol de la crida als cristians a actuar contra la injustícia de manera no violenta, seguint el camí mostrat per Jesús, Ap 8-9.

Amb paraules de l'autora: *Amb la Creu com a rerefons es desenvolupa el que podríem anomenar la doble espiral de tot el procés: la marxa i el conflicte del poble.*

9. Una dona vestida de sol: representa el Poble de Déu. Baríton, soprano, tenor i els dos cors. *Va tocar el setè àngel i en el cel s'aixecà un estol de veus potents que proclamaven: "El domini del món és ara del Senyor nostre i del seu Messies, i regnarà pels segles dels segles", Ap 11,15 / Jn 1,1 / Llavors aparegué al cel un gran senyal prodigiós: una dona que tenia el sol per vestit, amb la lluna sota els peus, i duia al cap una corona de dotze estrelles. Esperava un fill i cridava afligida pels dolors del part, Ap 12,1-2 / Ara és l'hora de la salvació..., Ap 12,10-12.*

10. Jesús és sepultat: *Un dels soldats li traspassà el costat amb un cop de llança, i a l'instant en va sortir sang i aigua [...] diu l'Escriptura: No li han de trencar cap os [...] i miraran aquell que han traspassat, Jn 19,31-34,36-42 / Aquest és el qui bateja amb l'Esperit Sant, Jn 1,33 / El qui és de Déu, escolta les paraules de Déu, Jn 8,47.*

11. Les set copes: Les set copes simbolitzen les desgràcies que cauran sobre l'Imperi (romà o de qualsevol època) fins a destruir-lo a conseqüència dels seus pecats amb els que oprimeix els homes, Ap 16 i Ap 19,15.

Al-leluia

Al principi existia la Paraula, la Paraula estava amb Déu i la Paraula era Déu, Jn 1,1.

Gubaidulina va acabar la Passió a l'estiu de l'any 2000 i es va interpretar per primera vegada l'1 de setembre del 2000 a Stuttgart. Després, la Hannover Rundfunk li va encarregar compondre la Pasqua, i el Díptic complet sobre la mort i resurrecció de Jesús es va interpretar per primera vegada el 16 de març de 2002 a Hamburg en llengua russa. Poc temps després, Helmut Rilling –el director artístic de l'Acadèmia Internacional Bach de Stuttgart– va animar a la compositora a fer-ne una versió en alemany.

PASQUA SEGONS SANT JOAN

1. El matí de Pasqua: Comença el violí, seguit de percussió, flautes i els Cors que canten *Crist ha ressuscitat d'entre els morts!*

2. Maria Magdalena: El baix solista narra l'aparició del Ressuscitat a Maria Magdalena acompanyat pels instruments de vent fusta i idiòfons –*i veié Jesús* Jn 20,1.11.12.14– mentre el cor i la soprano entonen l'*Al-leluia*, així com el verset de la litúrgia Pasqual.

3. Primera aparició de Crist ressuscitat als deixebles: *Pau a vosaltres [...] Rebeu l'Esperit Sant,* Jn 20,19.22. Mentre el Cor canta l'*Al-leluia*, un intens crescendo de l'orquestra prepara les paraules de Jesús: *Jo sóc el pa de vida. Jo sóc la porta de les ovelles. Jo sóc la llum del món. Jo sóc la resurrecció i la vida. Qui creu en mi, encara que mori, viurà,* Jn 6, 51.10,7.9,5.11,25.

4. “Jo no creuré”: Incredulitat de Tomàs, Jn 20,24-25.

L'Esperit de la veritat habita a casa vostra i estarà dins de vosaltres, Jn 14,17.

Us he dit tot això perquè la meua joia

sigui també la vostra, i la vostra joia sigui completa, Jn 15,11.

Qui m'estima, guardarà la meua paraula; el meu Pare l'estimarà i vindrem a fer estada en ell, Jn 14,23.

5. El cavaller del cavall blanc: *Llavors vaig veure el cel obert i apareixia un cavall blanc. El seu cavaller judica i combat amb justícia [...] Portava el mantell xop de sang. El seu nom és “la paraula de Déu”,* Ap 19,11 i ss.

Després vaig veure baixar del cel un àngel que duia a la mà una gran cadena..., Ap 20,1-3.

6. Segona aparició de Crist als deixebles. No siguis incrèdul..., Jn 20,26-27.

7. Interludi orquestral

8. Jo sóc el pa viu que ha baixat del cel. *Qui menja aquest pa, viurà per sempre...,* Jn 6,51.55.56. Són paraules de la celebració Eucarística cantades pels cors i el tenor.

9. La foscor es retira i ja resplendeix la llum veritable, 1Jn 2,8. És com un preludi del darrer moviment –“un cel nou i una terra nova”–; el cor i els solistes reciten els textos acompanyats per les flautes.

10. Tercera aparició de Crist als deixebles. Comiat:

Aquest moviment és el centre de l'Oratori de la Pasqua amb textos de l'Evangeli, del profeta Ezequiel i de l'Apocalipsi

Quan s'hauran complert els mil anys, Satanàs tornarà novament per enganyar els pobles..., Ap 20,7-9.

Aquella nit no van pescar res. Quan va despuntar el dia, Jesús es presentà vora el llac i els digué: -Nois, ¿no teniu res per a menjar? Jn 21,3-5.

Llavors, vaig veure una mà que m'oferia

un llibre en forma de rotlle. Estava escrit a banda i banda i era ple de lamentacions, gemecs i planys, Ez 2,9-10.

Quan baixaren a terra, veieren pa i unes brases amb peix coent-s'hi. Jesús els digué: -Veniu a menjar...[...]

Simó, fill de Joan, ¿m'estimes?...Sí, Senyor, tu saps que t'estimo / Jesús li diu: -Pastura els meus anyells, Jn 21.

Després vaig veure un àngel que baixava del cel coronat amb l'arc iris, la seva cara era com el sol, i les seves cames com columnes de foc. Duia a la mà un llibret obert i la veu del cel em deia: -Pren el llibret obert de la mà de l'àngel..., Ap 10 / I em va dir: -Fill d'home, obre la boca i menja't aquest escrit. T'amargarà les entranyes, però a la boca el trobaràs dolç com la mel. Ez 2,8. 3,1 i Ap 10,9.

Quan el setè àngel alçà la veu i tocarà la trompeta el disseny secret de Déu es complirà, Ap 10.

11. **El Judici:** Els cors canten l'Al-leluia

12. **“Vaig veure un cel nou i una terra**

nova”. El primer cel i la primera terra havien desaparegut, Ap 21,1.

Joestic en el meu Pare i el Pare és en mi, i vosaltres en mi, i jo en vosaltres, Jn 14,20.

Crist ha ressuscitat d'entre els morts! Amb la seva mort ha vençut la mort i ha donat vida a aquells que jeien a la fossa, –de la litúrgia russa–.

Al principi existia la Paraula. La Paraula estava amb Déu i la Paraula era Déu, Jn 1,1.

Sant, sant, sant és el Senyor, Déu de l'univers! Ap 4.

L'obra vol reflectir el que és essencial en l'experiència cristiana, una realitat amb dues cares: el sofriment i la joia, la mort i la resurrecció.

Referències discogràfiques:

-SOFIA GUBAIDULINA, “Johannes-Passion”, Dir: Valery Gergiev. Hänssler Classic.

-SOFIA GUBAIDULINA, “Johannes-Passion und Johannes-Ostern”, Dir: Helmuth Rilling. Hänssler Classic.

ELS ANIMALS A LA BÍBLIA

ELS ANIMALS A LA BÍBLIA

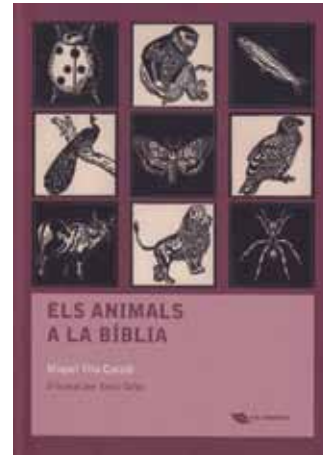
MIQUEL YLLA-CATALÀ

EDITORIAL MEDITERRÀNEA 2014

Són els símbols –les imatges, els signes– que els homes i les dones hem anat creant al llarg de la història uns sistemes més o menys científics, que ens han permès evolucionar i entendre moltes parts de la nostra realitat.

Entre totes les realitats que ens envolten, els animals feréstecs, els domèstics, els menuts, els peixos, les aus..., tots ells conjuguen un món que el Creador va posar al nostre servei i, per tot el que poden aportar a les nostres vides, és interessant conèixer-los més enllà del que podem percebre a través dels cinc sentits. Les pàgines d'aquest llibre presenten

la simbologia dels diferents grups d'animals de la fauna santa, i manifesten les interpretacions –sovint ambivalents– que se'n poden extreure a partir de les seves aparicions a la Bíblia. Entendrem perquè el lleó és emblema de lloança, tot i que també de maledicció; o perquè la serp, un animal tan aterridor, és símbol de vida i salut. En definitiva, entrarem en una dinamització dels textos sagrats que ens ajudarà a entendre l'acció de Déu i gaudirem d'un viatge extraordinari a la recerca del simbolisme.

ENTREVISTA AL SR. MIQUEL YLLA-CATALÀ

MARTA PALAU

Vostè ha publicat anteriorment diversos llibres amb temàtica bíblica. ¿Quina relació té aquest volum amb els anteriors?

Sóc farmacèutic i tenia ganes de veure com podia agermanar allò que havia estudiat –més concretament la botànica– amb la meva fe. No he estat

mai un bon botànic encara que tenia uns bons fonaments gràcies als estudis que

havia fet. Una vegada, uns amics de Vic que portaven l'Escola de Teologia em van demanar si volia anar a fer una classe. Estic parlant dels anys vuitanta. Vaig decidir parlar de les plantes, i aquest va ser l'inici. Aquest tema va donar per a dues classes; després vaig anar afegint més material i polint-lo i, finalment, això va ser l'origen del primer llibre: "Les plantes a la Bíblia".

Després d'haver fet les plantes, vaig pensar que tocava parlar dels animals. Però en aquell moment em van cridar els Amics dels Jardins de Barcelona per fer una conferència i, en comptes de parlar de les plantes que és el que m'havien

demanat, vaig decidir parlar dels jardins. Llavors va sortir un altre volum: "Els jardins de Déu".

Quan vaig voler afrontar el tema dels animals em vaig adonar que calia situar-los en algun lloc i, en començar a escriure els primers capítols, vaig veure que l'univers donava molt de si. Va sortir un tercer volum: "L'Univers en la Bíblia".

Més endavant, l'Acadèmia de Veterinària de Barcelona em va demanar si volia anar a parlar dels animals, fet que per a mi representà l'inici d'aquest llibre. Després, vaig anar ampliant el tema i, finalment, avui presentem un nou volum: "Els animals a la Bíblia".

¿Podria explicar-nos el contingut del llibre?

En el primer llibre, el de les plantes, vaig posar un subtítol: "A la recerca de símbols". Al meu entendre, la Bíblia té una gran riquesa de simbologia, de metàfores, de signes, de contingut poètic. Per això, en aquest llibre he volgut aprofundir una mica més sobre el tema dels símbols i, en el primer capítol, tracto aquesta qüestió, arribant a la importància que tenen els símbols per a tots nosaltres.

Després, hi dedico un capítol a parlar dels aliments, perquè els animals proporcionen aliment a l'ésser humà. Més endavant, faig un recorregut pels diferents tipus d'animals que pot haver-hi i els classifico: el lleó i els animals feréstecs; els animals domèstics; els animals i el culte –molt important dintre del món bíblic i de la història del poble–; la serp i els rèptils, els animals fantàstics; els peixos; els animals menuts com les formigues o les abelles. Hi dedico també un apartat als éssers unicel·lulars que, si bé no es poden considerar animals, sí que aporten molta riquesa a la Bíblia. Em refereixo als llevats, com el del pa o el del vi, elements bíblics per excel·lència, però també als microorga-

nismes, que ocasionen malalties com la lepra o altres que surten al text bíblic. En aquesta classificació deixo pel final l'àliga i els ocells, perquè són els animals que estan més a prop del cel, que volen i ens apropen més a l'infinit.

El llibre conclou amb una imatge de Ramon Llull, l'escala del coneixement, que a Montserrat està representada a través d'una estàtua de Subirachs. Els animals són al mig de l'escala, només superats pels homes, el cel, els àngels i Déu. Tots els elements d'aquesta escala del coneixement es recolzen en els de sota i, per tant, els animals tenen un paper molt important.

¿Ens pot parlar de la simbologia dels animals. ¿Què hi destaca?

Cada animal té la seva simbologia. Hi ha un text molt bonic del llibre de Job, on en un diàleg amb Déu, aquest li diu que preguntis a les bèsties, als ocells i als peixos per arribar a entendre i ser instruït. És molt interessant, en el text bíblic, veure el comportament dels animals, la seva manera d'alimentar-se o la seva manera de viure. És tot un conjunt de realitats que ens poden ensenyar, perquè la simbologia és molt rica. No he intentat esgotar-ho, sinó simplement fer una aportació amb elements que a mi em semblaven més interessants.

¿Ha gaudit escrivint aquest llibre?

Escrivint jo gaudeixo molt. Sempre és una joia poder editar un llibre, però el més bonic és poder viure'l. Aquest i la resta de llibres que he fet sobre la Bíblia m'han donat molta satisfacció personal i crec que han ajudat a la meua fe.

¿Té algun altre llibre en perspectiva?

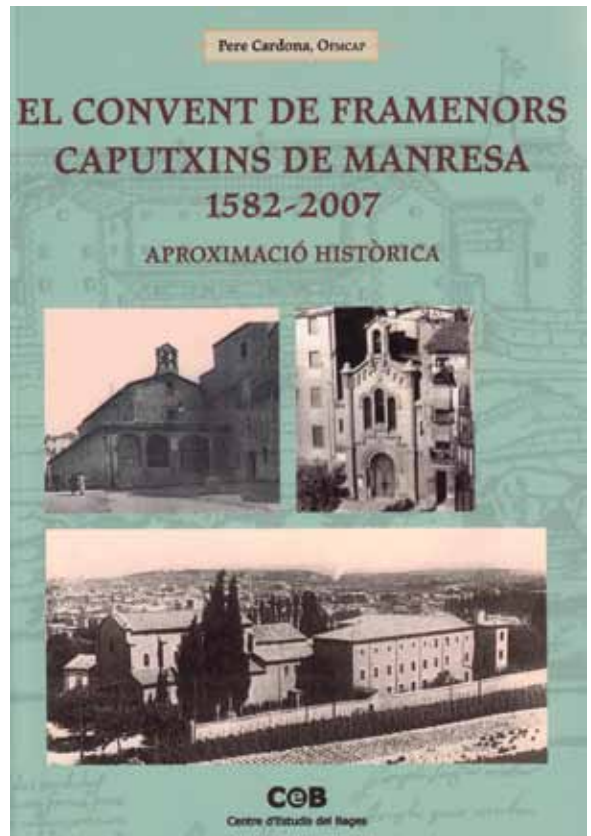
Sempre estic escrivint materials, tant del món farmacèutic com del món històric de la ciutat de Vic i entorns, però ara mateix no tinc cap altre llibre en cartera.

**EL CONVENT DELS FRAMENORS
CAPUTXINS DE MANRESA 1582-2007.
APROXIMACIÓ HISTÒRICA**

PERE CARDONA OFMCAp

ED. CENTRE D'ESTUDIS DEL BAGES, MANRESA 2014.

Aquesta monografia conté l'estudi que ha realitzat fra Pere Cardona sobre la història de la presència del Caputxins a la ciutat de Manresa (1582-2007). Contextualitzant en les diverses etapes històriques, descriu la tasca pastoral dels frares, la seva acollida als desvalguts i perseguits, les relacions amb la municipalitat, i la seva vida quotidiana, senzilla i austera. El llibre té cinc-centes pàgines, de fàcil lectura, que ofereixen al lector un gran volum d'informació extreta directament dels arxius. El pròleg és de fra Valentí Serra.

JO CREC

VICENÇ VILA

DVD. GLOBAL3DSOLUTIONS, 2013

Jo crec és un documental rodat el 2013 que tracta d'explicar el cristianisme a persones no avesades. El guió, ben pensat i confegit per Vicenç Vila, parteix de l'experiència de la transcendència a partir de la bellesa de la creació per centrar-se en Jesús de Natzaret, l'Esperit Sant i la Trinitat. S'intercalen entrevistes amb diversos testimonis, entre ells Joan Pera, Pilarín Bayés, Picanyol, Francesc Torralba, Armand Puig, David Jou... La pel·lícula està considerada un dels tres millors documentals religiosos del món el 2013, al festival "MirabileDictu", (els 'Oscars' del cinema religiós).

Jornades d'Estudis Franciscans

800 anys del pas de Sant Francesc per Catalunya

20 i 21 de juny de 2014

**Organitza la Família Franciscana de Catalunya i la
Facultat de Teologia de Catalunya**

C/ Diputació, 231

Entrada Lliure

**«...L'Esperit Sant és sobrietat,
dolcesa, humilitat, i fa brollar pau,
compassió i amor als enemics...»**

(Sant Silvà del M. Athos)